११ ज्ञेयमेवमेवं कुमारक ॥ विघ्नग्रहविनाशे च एवं ध्यायेज्जगन्मयीं ॥ मंत्र
संध्याविना मंत्रं कोटिकोटिजपेन च ॥ न भवंत्येव सिद्धिर्मंत्रसि
द्धं कुमारक ॥ त्रिकालं नमाचरेत्संध्योमुपस्थानं तथैव च ॥ सहस्रं
च जपेन्नित्यं सिद्धं षण्मासतो भवेत् ॥ पूर्वोक्तविधिवत्संध्या हस्तोषो
घोत्तरं स्मृतं ॥ यं यं वा विस्मरेत्सुत्र तत्तं नाप्नोति निश्चितं संध्यामंत्रे
षु सर्वेषु ग्रंथागमेवं कुमारक ॥ न प्रसीदंत्यंगहीनात्तस्मात्संध्यां स
माचरेत् ॥ इति वड्डिषागमे सांख्यायनतंत्रे चतुर्थः पटलः ॥ ४ ॥
पीतवर्णां महादेवीं शमपीनपयोधरां ॥ चिंतयेद्बगलां देवीं स्तंभ ११

स्वामिमध्यांकुस्य कुमारकं ॥ दुष्टस्तंभनमुग्रविघ्नशमनं दारिद्र्यवि
छेदनं ॥ भूतप्रेतसंपमनं लक्ष्मीगदशाचेतःसमाकर्षणं सौभाग्यप
कनिकेतनं मम दशोक्ता रूपप्रलौलिवलक्षणेन ॥ विघ्नौघं वैरिवृ
द्वितै रमतिकस्यागितुभ्यं नमः ॥ एवं मध्यदिने पेतां कुरुणकं संपुट
उपस्थाने भव स्वामिसान्निध्यकुमारके ॥ मातर्भैरव्यमदि
वदनं जिव्हां च लोलां विलय त्वामीमुद्दय तुद्रुध्या बुद्धिं विनाशय मग
तिं स्तंभय ॥ शत्रून् चूर्णय चूर्णय शुगदया गौरांगि पीतांबरे वि
घ्नौघं वगलेहर प्रणमतां कारुण्यपूर्णेक्षणे ॥ सायं मोपासित

मं तद्दशांशं सुबुद्धिमान् ॥ ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् तद्दशांशं घृ
तप्लुतं ॥ तर्पयेत् तर्पयामीति स्वाहांतं होममाचरेत् ॥ इज्जात्रैकालि
कीनित्यं जपः तर्पणमेव च ॥ होमो ब्राह्मणभुक्तिश्च पुरश्चरणं
मुच्यते ॥ पुरश्चर्यां विना मंत्रा न प्रसीदन्ति भूतले ॥ एवं साधितमं
त्रेण षट्प्रयोगं समाचरेत् ॥ यां त्ये च सकुमोज्ज्वाकं जुहुयाच्छां
तिमाप्नुयात् ॥ गुग्गुलयुतं चामलकप्रमाणकं च भेदनं ॥ वशीकु
रणकार्येषु विल्वपत्रं घृतप्लुतं ॥ गुग्गुलयुतं कुनेधीमान्कुंडपूर्वा
त्कमादरात् ॥ स्तंभने कुकुनेन्मंत्री तालकं घृतसंयुतं ॥ वदरीफ

१८ लमात्रेचगुणायुतमनन्यधीः॥विद्वेषणेतुजुहुयात्फलैर्निंबार्क
संभवैः॥रात्रौवेदायुतंधीमान्सद्योविद्वेषणंभवेत्॥राजीलवणसं
युक्तैर्वागुणायुतमनन्यधीः॥समुच्चाटनेशीघ्रंफलंवक्ष्येसदा
रपि॥तिलतैलेनसंमिश्रंमाषहोमंगुणायुतं॥प्रेताग्नौप्रेतकाष्ठे
चजुहुयात्प्रेतकानने॥भौमवारेस्मशानाग्नौजुहुयात्प्रेतपुमु
खे॥सद्योमरणमाप्नोतिमकुंडसदृशोपिवा॥इतिषड्विद्यागमे
सांख्यायनेतंत्रेसप्तमपटलः॥बिंबोष्ठीचारुवदनासमपी
नपयोधरा॥पानपात्रंवैरिजिह्वांधारयंतीशिवांभजे॥क्रौंच १८

४

भैरवउवाच॥नमःकौलागमाचारवेदवेदांगपारग॥बगलामंत्रराज
स्यप्रयोगंवदशंकर॥ईश्वरउवाच॥राजीलवणमादायमूल
मंत्रेणपुत्रक॥दस्तंकृत्वासाध्यनामजुहुयादयुतंनिशि॥मा
नारोगहरंचैवनानाभूतनिकृंतनं॥नानाकृत्रिमनाशंचभवेत्स
सेनसंशयः॥[illegible]॥हरिद्राखंडहोमेनत्र्ययुतेनकुमारक॥
वशीकरणंसंमोहंभवेत्शंकरभाषितं॥तालकेनकुंनेद्राक्षेनेत्रा
युतमनन्यधीः॥नानास्तंभनमार्गेषुसत्यमेवनसंशयः॥खरर
क्तैःसमादायज्ञातिकर्मविरोधिनां॥निंबार्कपत्रमादायप्रत्यक्षंना

५

१९ मसंल्लिखेत् ॥ चिताग्नौ प्रेतकाष्ठे च नग्नश्च प्रेतदिग्मुखः ॥ कुनेत्रेत वैन
धीमान्प्रेताग्नाव युतं निशि ॥ अनशित्वा चिते रात्रौ शत्रुप्रतिष्ठ
ति लिखेत् ॥ हृदये नामसंलिख्य मारयेति ललाटके ॥ दह दु
ग्गमूलि लिखेद्वा हूं उर्वीः भस्मीकुरु हृदये ॥ एवं च विलिखेत्सम्यक्कृस्य
ष्टतो वर्णमाद्रात् ॥ ताडयेद्दृढ्या मंत्री शतमष्टोत्तरं जपेत् ॥ तत
भस्मसंग्रहेद्धीमान्गोमयेनागराद्बहिः ॥ पुनर्भौमनिशाकाले मं
त्रयेन्मूलमंत्रतः ॥ अष्टोत्तरसहस्रेण शत्रुमूर्द्धि विनिक्षिपेत् ॥
स शत्रुः सप्तरात्रेण म्रियते नात्र संशयः ॥ अष्टोत्तरं रिपुं ध्यात्वा ॥ १९

भास्यदं २ नस्मीकुरु २ ताडयते

भस्पार्द्धं तेन मंत्रयेत् ॥ निक्षिपेत्सप्तरात्रं तु सप्तधामं त्रिधा
त्रिधा ॥ उच्चाटनं भवेच्छीघ्रं शिवस्य वचनं तथा ॥ प्रेतवस्त्रं खो
ग्राह्यं वगला मंत्रराजपेत्ताः ॥ सहस्रं मंत्रयेद्रात्रौ भस्मनाग्नो
पभौमयोः ॥ खाने पाने च तद्भस्म दातव्यं शत्रुमंदिरे ॥ वाक्कपा
णिपाद पायुश्च श्रोत्रनेत्रमतिस्तथा ॥ स्तंभने च भवेच्छीघ्रं बृ
हस्पतिसमो पि वा ॥ किं पुनर्मानवादीनां स्तुगमं क्रौ चभेदनं
च्छेद्भयो जनेपुत्रकर्तव्यं न कदाचन ॥ अज्ञानात्कुरुते य
स्तु देवताशापमाप्नुयात् ॥ प्रत्तेकंला वैरिनाम विलिखेत्ताल

२० पत्रके ॥ निशाकाले चार्कवारे निर्द्दहेद्दीपवह्निना ॥ कुबेरसदृशः
श्रीमान्मासमात्रेण पुत्रक ॥ मंदबुद्धिर्दरिद्रोपि जायते भुवि
पुरुषः ॥ चितिवस्त्रं रवौ ग्राह्येन दंगारं रवौ पुनः ॥ चितिकाष्ठं
रवौ ग्राह्यं लेखनीयं च कारयेत् ॥ रवौ रात्रौ च संलिख्यारिपुन
म च तत्र हि ॥ वेष्टयेद्बगलाबीजं मूलमंत्रं तु परि ॥ वह्निबीजेन सं
वेष्ट्य वेष्टयेज्जीवनीमनुं ॥ तद्वस्त्रगुटिकां कृत्वा वेष्टयेत्सूत्रतर
ज्जुना ॥ स्थापयेच्च कपालेषु निशि भौमेन चार्चिते ॥ प्रादेशमा
गतः कृत्वा तु श्मशाने च सुबुद्धिमान् ॥ रवौ रात्रौ च निदिष्य २०

पूरयेत्तद्भस्मसादरात् ॥ तत्र नग्नो जपं कुर्याद्दष्टं तन्मूलविद्यया ॥ मंदाग्नि
र्मंदबुद्धिश्च नेत्रे श्रोत्रे च मंदता ॥ पाणिपादे च मंदत्वं निर्बीजो भव
ति ध्रुवं ॥ एवं रोगेन संयुक्तो मंडलाद्रिपुनश्यति ॥ चंद्रमस्याव
मंत्रेण द्रव्यातर्पणमाचरेत् ॥ शांते सहस्रमयुतं कार्यं लाघव
गौरवात् ॥ तत्तर्पणा सर्वं पीत्वा प्रयोगं शांतिमाप्नुयात् ॥ न
कुर्यान्मुक्तिमिच्छुः परपीडां कदाचन ॥ मारणोक्तं गतो कुर्यात्
पश्चात्संस्कारमाचरेत् ॥ इति षड्विद्यागमसांख्यायनतंत्रे [illegible]ष
मः पटलः ॥ ६ ॥ पीतांबरालंकृतं पीतवर्णां शांतोदरी सर्वमुख

२१ मरार्चितां ॥ पीतांबरालंकृतपीतपुष्पां सदा स्मरेत्त्वं बगलामुखीं
हृदि ॥ श्रीचंद्रमदन उवाच ॥ नमोस्तु मंत्रागमकोविदाय सश्री
लकंठाय नमो नमस्ते ॥ एतन्मनोर्यंत्रमखंडतेजः प्रयोगमूलं
वद चंद्रमौले ॥ ईश्वर उवाच ॥ यंत्रप्रयोगं परमं शशांकमौले यं
त्रप्रयोगं यमिनां च दुर्लभं ॥ यंत्रप्रयोगं यतयस्तु कुर्वते यद्वा
दिगाविप्रधुनेश्वरलतरोः ॥ विंदु त्रिकोणयुक्तं च षट्कोणं त
त्तोपरि ॥ तस्योपरि लिखेत्सम्यक् कुंभपुरद्वयमादरात् ॥ विंदु त्रि
मध्ये लिखेद्बीजं बगलायाः सुपुत्रकं ॥ साध्यं तद्बीजगर्भस्थं कुर्या २१
त्संम्यक् सुबुद्धिमान् ॥ तद्बीजं च लिखेत्कोण त्रितयेषु त्रिधा त्रि

धा ॥ अष्टपत्रेषु विलिखेत गायत्रीं बगलाहृयं ॥ षट्कोणे चैव संलिख्य वि
धां षट् त्रिंश दक्षरीं ॥ दलेष्वपि लिखेत्सुत्रपंचाशद्वर्णमादरात् ॥
भूपुरेषु च संलिख्य प्राणस्थापनकं मनुं ॥ राजते स्वर्णपट्टे वा
प्रादेशं चतुरस्रके ॥ लेखित्वा स्वर्णवर्णेन चालिखेद्भागे वासरे ॥
पूजायंत्रमिदं पुत्र पूजा नात्सर्वसिद्धिदं ॥ तस्याः पूजाविधिं वक्ष्ये
शृणुष्व सन्नातनं ॥ मूलमंत्रेण संपूज्य उपचारैः षोडशैः ॥
षुरंगं प्रादेशजां दूर्वां निर्मलां च सुकोमलां ॥ संगृह्य क्षालयेत्सं
म्यक् मंत्रराजेन पुत्रक ॥ मंत्रांते च नमः पूर्वं निक्षिपेद्द्रव्यमादरा

२२ त॥ एवंभूतं सहस्रं च पूजयेद्यः दिने दिने॥ मंडलाद्याधयः सर्वा मुच्यंते
कृतिमादयः॥ भूतप्रेतपिशाचाद्याः क्रूराः खेचरभूचराः॥ पूजयानाना
शमायांति शिवस्य वचनं तथा॥ अर्चयेत्पूर्ववद्यंत्रे उपचारैः
यथाविधिः॥ संग्रहेद्धत्तूरकुसुमं ह्यारिस्तु च निर्मलं॥ नैः स्वर्णा
भकृतैर्व्याप्य पूर्ववन्मंडले सुधीः॥ संमोहनं च वश्यं च द्रव्यलाभं भ
वेद्ध्रुवं॥ विभूतिकोद्भवं पुष्पमाहरेत्सोमवासरे॥ पूजयेत्पूर्वव
त्सुत्रनानास्तंभनिकर्मणि॥ निंबार्ककुसुमेनापि पुत्रं वाप्य
कुमारकं॥ पूर्ववत्पूजयेन्मंत्री सद्यो विद्वेषणं भवेत्॥ धत्तूरकु २२

सुमेनैव पूर्ववत्पूजयेत्सुत्त॥ उच्चाटनं भवेत्सत्यं नान्यथा शिवभाषितं॥
जपातिंदुकपुष्पेण पूर्ववत्सम्यगर्चयेत्॥ सद्यो नाशनमाप्नोति भूकंदु
स्तद्दशो विसः॥ सीमंतकुसुमेनैव पूर्ववत्पूजयेन्नरः॥ ज्ञानं शक्तिं च
वैराग्यं लभते च सुनिश्चितं॥ नंद्यावर्तैश्च कुसुमैर्वीतरोगं व्यपोहति॥
मल्लिकाकुसुमेनैव पूजयेज्ज्वरशांतये॥ कुसुमैश्चंपकैश्च शीतज्व
रनिवारणं॥ अर्चयेज्जातिकुसुमैर्महारोगं विनश्यति॥ वकुलैश्च
मल्लिकापुष्पैः निक्षिपं भवति ध्रुवं॥ पंकेरुहप्रसूनैश्च द्रव्यवान्
भवति ध्रुवं॥ एवं च पूजयेद्यंत्रं जपैः नैवेद्यहोमकैः॥ प्रयोगासि

२३ द्धिर्भवति वरागेलाया प्रसादतः ॥ इति श्री उड्डीशागमे संख्यापनतंत्रे
नवमपटलः ॥ ९ ॥ कंबुकंठी सतां श्रेष्ठी मदविह्वलचेतसा ॥ न
जेहं वगलां देवीपीतांवरधरां शिवां ॥ क्रौंच भेदन उवाच ॥ पूर्वोक्त
यंत्रमालिख्य प्राणस्थापनपूर्वकं ॥ अर्चयेदुपचारैश्च चंदने
न विलेपयेत् ॥ वाणायुतं जपेत् धीमान् नित्यपूजासमंन्वितं ॥
राज्यसिद्धिर्भवेन्नित्यं मपत्नेन कुमारकः ॥ कस्तूरिलेपनं कुर्या
त् सम्यगर्चित यंत्रके ॥ नित्यं वाणसहस्रं तु न्यासध्यानसमं २३
मंडलत्रययोगेन ग्रहकृत्य ग्रहादयः ॥ तत्क्षणं नाशमाप्नो

ति तमः सूर्योदये तथा ॥ भूमिं वा पटे फलं नित्यं लेपयेत् यंत्रमादरा
त् ॥ जपं कुर्यात् पूर्ववच्च मासं वा मंडलं तु वा ॥ वशीकरणसंमोह
द्रव्यसंग्रहमेव च ॥ भवत्येव न संदेहो नात्र कार्या विचारणा ॥
हरिद्राः त्तालकं चैव अर्कक्षीरेण लेपयेत् ॥ त्रिकालं लेपयेत्
यंत्रं त्रिसहस्रं दिने दिने ॥ पादास्तंभमवाप्नोति भुजंगेंद्रग
रुत्मज ॥ मंडलान्नगरग्रामं रणसंमोहमेव च ॥ सर्षपस्त्रिक
टुकैश्चैव कुगंधैः वज्रार्कसंभवैः ॥ खल्लेन मर्दयेत् सम्यक् यंत्रले
पनमाचरेत् ॥ कृत्वार्धमंडलेनैव षट्सहस्रं दिने दिने ॥ वि

२४ द्रवेणैव भवेत्सिद्धिः शिवस्य वचनं तथा ॥ धत्तूरं तिंदुकं वीजं तालकेन
समन्वितं ॥ निंबपत्रद्रवेणैव मर्दयेल्लेपयेत्तथा ॥ एवं मास प्रयोगे
न नगरं ग्राममेव च ॥ रणे वा राजगेहे वा शीघ्रमुच्चाटनं भवेत् ॥
प्रेतान्नं प्रेतभूतिश्च प्रेतांगार समं समं ॥ अर्कवज्रमजाक्षीरं
खल्वे नैव तु मर्दयेत् ॥ त्रिकालं लेपनं कुर्यात्संतापे दीपवह्नि
ना ॥ निष्पाद्युतं सहस्रं वा मंत्रराजमिमं जपेत् ॥ पश्चान्मरण
माप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥ वज्रक्षीरं त्रिकालं तु पूर्वेव
लेपने सति ॥ तापज्वरो भवेच्छीघ्रं षण्मासाद्रिपुमारणं ॥ पू २४

र्ववल्लेपनं चैव [जपं] मारे संतापनं तथा ॥ त्रिसप्तदिनमात्रेण मारणं चो
रगो भवेत् ॥ धत्तूरद्रवसंयुक्तं मर्दयेत्सर्षपैः सह ॥ तद्यंत्रलेपनं पु
त्र गुल्मरोगी भवेद्ध्रुवं ॥ निंबपत्ररसं चैव विषकंदजकंटकं ॥ विषतिं
दुकजं चैव त्रिविधिं च समं समं ॥ त्रिकाललेपनं चैव षट्सहस्रमनु
जपेत् ॥ पश्चाद्द्वादशाहाद्धा मारणं च न संशयः ॥ महिषेदारना
लेन मरीची त्रिफलं तथा ॥ त्रिकाललेपने कुर्यात्त्रिकालं जपमा
चरेत् ॥ करपादं तु दाहेन मंडलाच्छत्रुनाशनं ॥ गोमये लेपयेत्त
दारगुल्मरोगी भवेत् ध्रुवं ॥ गोमूत्रं छागमूत्रं च मिश्रितं सर्षपैव

२५ घृपा॥ पैत्त्यरोगी भवेत् चतुरर्ध्यमंडलमाहृतः॥ लेपनं छगरक्तेन श्रां
त्तो भवति तत्क्षणात्॥ मत्कुणस्य तु रक्तेन उन्मादी जायते रिपुः॥
इति षड्विधागमे सांख्यायनतंत्रे दशमपटलः॥ १०॥ नमामि
युगलां देवीं आसवप्रियभामिनीं॥ भजेहं सत्तमं नार्थे च गदां
जिह्वां च बिभ्रतीं॥ क्रौंचभेदन उवाच॥ नमस्ते मुनिसंसेव्ये नम
पंचगम्भूषणा॥ तर्पणेन प्रयोगं च वद मे करुणाकर॥ ईश्वर उवाच॥
पूजयेद्यंत्रराजं च षोडशाद्युपचारकैः॥ तद्यंत्रोपरि संतर्प्य तत्तर्प २५
णविधिं शृणु॥ गुडोदकैस्तर्पणेन कुर्यात्पंचायुतं तथा॥ कंपा

वनिईप्सितं धिमाप्नुयात्॥ तक्रेण तर्पणेनैव पैत्यरोगविनाशनं॥
आरनालेन संतर्प्य जलदोषः प्रशाम्यति॥ हरिद्राभःस्तर्पणेन
स्त्रीणामाकर्षणं भवेत्॥ स्प मंत्रकुसुमैनैव वासितं जलतर्प
णं॥ पुत्रवान् जायते मर्त्यः अयुताद्धि न संशयः॥ कदलीफलैल
गोक्षीरशर्कराश्च समं समं॥ पलाष्टकं च प्रत्येकं मिश्रितं जल
तर्पणं॥ मूकत्वं कुरुते वक्तारिपून्नवीननेकशः॥ जलेन मिश्रि
तं पुत्रशोणितं खरवायिजे॥ वेदायुतं तर्पणेन उन्मादी जाय
ते नरः॥ कांकरक्तेन संमिश्रं वारिणा तर्पणं तथा॥ वणेन त्रिं।

२६ यते शत्रुरच्युत हृदयो गतः ॥ शुनो रक्तेन संमिश्रं वारिणा तर्पणं त
था ॥ श्वानवद्धूव देहच्छत्रु म्रियते नात्र संशयः ॥ मार्जार रक्त मि
श्रेण वारिणा तर्पणं तथा ॥ क्षयरोगी भवेच्छत्रुर्म्रियते मास
पञ्चके ॥ उरःसरः शोणितेन मिश्रितं तर्पयेज्जलं ॥ निशा सहस्र
मानेन सिद्धं रिपु विनाशनं ॥ जपसंख्या यत्र नोक्ता भवेत्पंचा
युतं स्मृतं ॥ दिनसंख्या यत्र नोक्ता पक्षमेकं न संशयः ॥ इति षड्
घागमे सांख्यायन तंत्रे एकादश पटलः ॥ ११ ॥ क्रौं लागमेकं
संवेघां सदा क्रौंलो दत्तां विक्रं ॥ भजेहं सर्वसिध्यर्थं बगलां २७

चिन्मयीं हृदि ॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ नमस्ते सर्व सर्वेश गर्विता सुरभं
जन ॥ गायत्री बगलाख्यां च वद मे करुणाकर ॥ ईश्वर उवाच ॥ मं
त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि मंत्र माहात्म्यमेव च ॥ पुरश्चर्या प्रयोगं च
वक्ष्ये हं तव पुत्रक ॥ ब्रह्मास्त्राय पदं चोक्त्वा विद्महे इति पदं तथा
स्तंभनेति पदं चोक्त्वा बाणाय तदनंतरं ॥ धीमहि इति पदं चोक्त
तन्नः शब्दं ततो ब्रूरेत ॥ बगला पश्चादुच्चार्य मुद्धरेत्प्रचोदयात् ॥
गायत्री बगला नाम्नी सर्वसिद्धिप्रदा भुवि ॥ ब्रह्मा ऋषिश्च छंदो
यं गायत्री समुदाहृता ॥ देवता बगला नाम्नी चिन्मयी शक्तिरू
ह्लीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे स्तंभिनी धीमहि तन्नो बगला प्रचोदयात्

२८ विली ॥ हृद्बीजं चैव ह्रीं शक्तिः कीलकं विनियोगे हे पदं ॥ चतुर्लक्षं
पुरश्चर्या तद्दशांशं च तर्पणं ॥ तद्दशांशं हुनेदाज्यं तद्ब्राह्मण
भोजनं ॥ न्यासध्यानादिकं सर्वं कुर्यात्तन्मंत्रराजवत् ॥ प्रयो
गान्प्रवक्ष्यामि गायत्री बगलामुखी या ॥ तारादिं प्रजपेन्मंत्रं मो
क्षार्थी च कुमारक ॥ कामाद्यं प्रजपेत्पुत्र तारं वा राहपूर्वकं ॥ उच्चाट
नार्थं प्रजपेत् तारं वाराहपूर्वकं ॥ संमोहनार्थं प्रजपेत्कामं रा
जपुरस्सरं ॥ स्तंभनार्थी जपेत्पुत्र बगलाबीजपूर्वकं ॥ विद्वेषणा
दौ प्रजपेत् ठंकारद्वयपूर्वकं ॥ उच्चाटनार्थी प्रजपेच्छक्तिं वाराह २८

पूर्वकं ॥ वाराहशक्तिं वाराहं स्तंभमायापुरस्परं ॥ प्रजपेन्मंत्रमेतद्धि मार
णं भवति ध्रुवं ॥ वाग्भवादिं जपेन्मंत्रं विद्यासिद्धिर्भविष्यति ॥
बालादिं प्रजपेन्मंत्रं कन्यां कामहीतमाप्नुयात् ॥ वाराहबीजम
ध्यस्थं गायत्रीं लक्षजापनात् ॥ भूलाभो जायते तस्य अनायासे
न पुत्रक ॥ श्रीबीजादिं जपेत्पुत्र गायत्रीं बगलामुखीं ॥ कुबेरसदृ
शः श्रीमान् जायते नात्र संशयः ॥ वाग्भवबीजादिकं मंत्रं प्रजपेत्
ध्यानपूर्वकं ॥ नानाविषप्रयोगाश्च गररोगादिनाशनं ॥ भैरवं
बीजमादिं च प्रजपेच्च कुमारक ॥ भूतप्रेतपिशाचाद्यास्तत्र प्र।

२९

योगाद्युपो हन्ति ॥ जपेदमृतबीजादिगायत्रीं बगलाकृयां ॥ नापज्व
रं महत्तापं शांतिमाप्नोति पुत्रकं जपेच्च वायुबीजादिगायत्रीं ब
गलाकृयां ॥ चित्तमस्तु ध्वांतनं चैव भवेत्कुरकं भाषितं ॥ अग्निबी
जादिगायत्रीं प्रजपेद्बगलाकृयां तापेन महता युक्तोपकान्मृत्यु
मृत्तो भवेत् ॥ मायादि प्रजपेन्मंत्रं गायत्रीं बगलाकृयां ॥ राज
वा राजपुत्रो वा मारणांतं वशो भवेत् ॥ महामायादिगायत्रीं प्र
जपेद्बगलाकृयां ॥ इष्टसिद्धिर्भवेद्धीमान् प्रशिवस्य वचनं तपा
मंत्रराजस्य गायत्री पादाद्यवयतंतपा ॥ गायत्रीं च विना मंत्रं २९

न सिध्यति कलौ युगे ॥ पुरश्चरणकाले तु गायत्रीं प्रजपेन्नरः ॥ मूलविद्या
दशांशं च मंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं ॥ त्यक्त्वातां मंत्रगायत्रीं यो जपेन्मंत्र
मादरात् ॥ कोटिकोटि जपेनैव तस्य सिद्धिर्न जायते ॥ जपसंख्या यत्र
नोक्ता लक्षमेकं कुमारका ॥ दिनसंख्या यत्र नोक्ता पक्षमेकं न संशयः
॥ गायत्री बगलानाम्नी बगलायाश्च जीवनं ॥ मंत्रादौ चाप्यमंत्रांते
जपेद्ध्यानपुरस्सरं ॥ इति षट्विद्यागमे सांख्यायनतंत्रे द्वादशः पट
लः ॥ १२ ॥ निधाय वामहृदि वामपाणिना जिह्वां समुत्पाटय कोपसं
युतं ॥ गदाभिघातेन च लांभदेशे श्वंवामजेहं बगलां हृदाब्जे ॥ क्लीं

३० चभैदनैउवाच॥ श्रीकंठः श्रीधराधार शार्दूलजिनभूषण॥ शांतवद्द
मे पूजां बगलायाश्च शंकर॥ ईश्वर उवाच॥ बिंदुमध्ये च संपूज्य स्वर्णे
सिंहासनोपरि॥ चिन्मयीं बगलां देवीं सर्वसिद्धिप्रदायनीं॥ चतुर्भु
जां वा द्विभुजां गदां जिह्वां च बिभ्रतीं॥ पीतवर्णां मदाघूर्णां श्रद्ध
येन्मूलविद्यया॥ त्रिकोणे पूजयेत्तु बाणीं गौरीं रमां क्रमात्॥ तत्त
द्बीजेन संपूज्य तत्तद्वाहनसंयुतां॥ पंचास्त्रं पंचकोणेषु वस्यैतत्तत्र
जनं क्रमात्॥ पूर्वकोणेषु संपूज्य अस्त्रं च बगलामुखी॥ द्वितीय
कोणे संपूज्य अस्त्रराजं कुमारकं॥ उल्कामुखी च तु विख्याता॥ ३०

सरस्वती हिंसवाहन श्रीमहालक्ष्मी श्रीगौरी

तन्मंत्रेणैव पूजयेत्॥ तृतीयकोणे संपूज्य अस्त्रराजं कुमारकं॥ ना
म्ना ज्वालामुखीं चैव तन्मंत्रेण प्रपूजयेत्॥ चतुर्थकोणे संपूज्य
अस्त्रराजं कुमारकं॥ जातवेदमुखी नाम्ना तन्मंत्रेणैव पूजयेत्॥
कोणेषु पंचमं सम्यक् अस्त्रराजं कुमारकं॥ बृहद्भानुमुखी ख्याता
त्रिषु लोकेषु दुर्लभा॥ पंचकोणेष्वेवमेव पंचास्त्रं सम्यगर्चयेत्॥
मूलमंत्रेण तेनैव पूजायंत्रं कुमारकं॥ तस्योपरि समभ्यर्च्य दिक्पा
लाष्टकमेव च॥ तद्वाहनं च तच्छक्तिस्तदायुधपुरस्सरं॥ तस्योपरि
सदाभ्यर्च्य भैरवाष्टकमेव च॥ तस्योपरि सदाभ्यर्च्य विघ्नेशाष्टकमे

विघ्नं विनायकेभ्यो

३१ वच॥ तस्योपरिसमभ्यर्चेमेरवाष्टकमेवच॥ पूजायंत्रक्रमंसंप्रकृए

वमेवंकुमारक॥ शालग्रामशिलायांवाऽप्यथवावह्निमंडले॥ कं

न्यायांवाप्यथवापुत्रपूजयेद्बगलामुखीं॥ उत्तमाद्युवतीपूजाम

ध्यमावह्निमंडले॥ अधमाचशिलापूजाक्रमएतत्छिवोदि

तः॥ नमोंत्तेनैवनन्याचपूजयेच्चकुमारक॥ एवंसंपूज्ययेत्तस्मं

म्यकुरुस्वरणकेविधौ॥ द्रव्यंचत्रिविधंप्रोक्तंपूजयाप्युवि

शेषतः॥ गौडीमाध्वीचपैष्टीचगौडीचैवोत्तमोत्तमा॥ छागकु

कुटमांसंचवगलाप्रीतिकारकं॥ त्रिकालेपूजयेद्देवींत्रिका ३१

लेपजपेन्मुखं॥ तस्यदर्शनमात्रेणपंडितानांचवादिनां॥ तेषांप्रा

णाःपलायंतेतमःसूर्योदयेयथा॥ तेजोमदमनेकंचसर्वरात्रे

कुमारक॥ वक्त्रायद्वत्रविश्यतितद्वद्वायूपचासुरी॥ वगलामं

त्रसिद्धस्यहृदयेचप्रविश्यति॥ प्रतिवादीभवेत्सद्योबृहस्पतिस

मोपिवा॥ प्रज्ञाऽऽकर्षणशक्तिस्थ्यवगलामंत्रलेस्मृत्ता॥ विघाय

कर्षणार्थेचसत्येवचनसंशयः॥ उक्तंध्येवगलामंत्रेउपवास

मनेनन्यधीः॥ यत्किंचकुरुत्तेकर्मेपृथ्वीवीजमिमांकुरेः॥ ब्रम्ह

चारीगृहीवानप्रस्थोवाप्यदिवापति॥ वगलामंत्रसिद्धस्तु

३२ सेवपूज्योमुनीश्वरैः ॥ वगलामंत्रसिद्धिस्तु यत्रतिष्ठत्यतुमूतले ॥ पंचक्रो
शप्रमाणेचविद्वानामन्यप्रभावणे ॥ नभासतेचान्यविद्यानस्फुर
त्यन्यशेमुखीः ॥ प्रयोगंचैवनभवेद्वगलाद्वीपुरेः पुरा ॥ ग्रसतेसर्वे
विद्याश्चवगलाचैकमूतले ॥ वागलायास्तुवैमंत्रः त्रिषुलोकेषु
दुर्लभः ॥ सत्संप्रदायविधिनासाधयेद्वगलांविकां ॥ एवंचव
गलामंत्रमंत्रराजमिमंशुवि ॥ इतिषडाम्नायागमेसांख्यायनतं
त्रेत्रयोदशः पटलः ॥ १४ ॥ सुधाब्धौरत्नपर्यंकेमूलेकल्पतरो
स्तथा ॥ ब्रह्मादिभिःपरिवृत्तांवगलांभावयाम्यहं ॥ क्रौंचभेद ३२

नउवाच ॥ चिदचिद्रूपविश्वेशचिदानंदस्वरूपिणे ॥ वगलार्चाविधि
चैववदमेकरुणाकर ॥ ईश्वरउवाच ॥ त्रिष्टिस्थितिश्चसंहारपू
जाचत्रिविधाकृता ॥ केरलेसृष्टिपूजाचगर्भक्रोलागमः क्रमा
च्चर्चनंगौडदेशेतुस्थितिमार्गेकुमारक ॥ कामरूपाख्यदेशेतु
संहारार्चनमेवच ॥ शुभक्रोलागमौनामगौडदेशार्चनाविधि
: ॥ कामरूपागमंनामसंहारक्रमपूजनं ॥ गौडागमेचावलंव्यसां
ख्यायनमुनिस्तथा ॥ ॐ कैवानागमंचैवस्थितस्तत्रीश्चणुपुत्र
क ॥ सर्वांगसुंदरीरूपामांसर्वावयवशोभितां ॥ नवोढांपुष्पि

२२ णौचैवप्रार्थयेद्धिमकंकन्यकां॥कृष्णाष्टम्यांचतुर्दश्यांपौर्णमास्यांकु
मारकं॥अथवाभौमवारेवानिशायांभृगुवासरे॥सुवासितेनतै
लेनकुर्यादभ्यंगनंततः॥तूलिकांतत्रमानीत्वाआस्तीर्योदङ्मु
खेततः॥तस्याःपरिसमास्तीर्यस्यमंतैर्योतिपंचकैः॥कर्पूरंचैवकस्तू
रीमिश्रितंचंदनंततः॥सर्वांगेलेपनंकुर्यात्श्रीसूक्तेनबुद्धिमा
न्॥पर्यंकोपरिजांकंन्यांचंदनेनविलेपयेत्॥ध्रुवाद्यैरितिमंत्रे
णकंन्यादक्षिणतोमुखीं॥उन्मुखीशयनेकुर्यात्श्रीसूक्तेन
कुमारकं॥पादौज्ञसार्पंतत्कंन्यागुप्तमर्चेनमाचरेत्॥न्यस्त्वा २२

षोडशकपंचादौवगलायंजरन्यसेत्॥कंन्याचैवन्यसेदेवंततश्चंदगा
निसंस्पर्शनं॥धनंजयपुरंचैवअर्चयेन्मूलविद्यया॥गंधद्वारादि
मंत्रेणकुर्यात्कस्तूरिलेपनं॥मूलमंत्रेणनैवेद्यसम्यक्पुष्पमालांसम
र्पयेत्॥निवेदयेद्द्रव्यमुद्दिंतत्रैवजपमाचरेत्॥शांतवापसहस्त्रं
वामंत्रराजमिमंस्तुत॥पुरश्चरणमध्येतुप्रतिभार्गववासरे॥अ
थवापौर्णमास्यांवासौभाग्यार्चनमादरात्॥प्रयोगसिद्धिदं
पुंसांमंत्रसिद्धिकरंपरं॥एतत्पूजाविनापुत्रप्रयोगोनभवेत्कलौ॥
तस्मात्सर्वप्रयत्नेनप्रयोगार्थीचभूतले॥सौभाग्यार्चांविनापुत्र

१४ नभवेत्स्वपक्षोरिभिः॥ अभिमानाद्यकंत्यक्तंस्वपक्षाच्चैववैरवर्णान्त्यप
त्यक्त्वापंचेंद्रियाद्युक्तंसौभाग्यार्चनमाचरेत्॥ योढाकूपंचनशाखा
यःकरोतिमंचेनेत्रभुवि॥ पतितःसभवेत्सद्योरौरवंनरकंव्रजेत्॥ वाह्या
भ्यंतरयोःशुद्धत्वंभेदशानयोर्विनासौभाग्यार्चनंकृत्वैवंदेवता
शापमाप्नुयात्॥ संकल्पंचविकल्पंचत्यक्त्वापिशांतमानसः॥ कु
र्यात्सौभाग्यपूजांचेन्नोचेत्तत्रऋषिर्भवेन्नरः॥ जितेंद्रियःसुखंत्यक्त्वा
कुर्यात्सौभाग्यपूजनं॥ सुखापेक्षयायःकुर्यात्सदेवताशापमा ३४
प्नुयात्॥ सुखदुःखसमेदृष्टालाभालाभौजयाजयौ॥ संतो

ष्यसमतांकृत्वासौभाग्यार्चनमाचरेत्॥ स्वस्यावेशविधिंचैवनशास्त्रैः
चरेत्सन॥ यःकरोतिमंचेनेवेद्यसविप्रःपतितोभवेत्॥ कल्पतेचित्त
संतोषंतत्कन्यायाःकुमारकः॥ चोदितश्चित्तोभवेत्सद्योवाचस्प
तिसमोपिवा॥ नोत्पादयेद्विंदनांचेतनस्यस्वशरीरयोः॥ विंदना
जनयोर्यस्तुसनरःपतितोभवेत्॥ स्वपत्नीभ्रातृपत्नीवागुरुभा
र्यामथापिवा॥ अर्चयेद्यौवनोपेतांसांख्यायनमतेस्थितंदी
क्षालयस्यांराजकैकुलाम्रहुकन्यका॥ पुलिंदकन्यकांचैवम्ले
च्छकुमतेमादरात्॥ अर्चयेद्विपत्नीचसर्वाशक्तैःस्वस्त्रयोर्युतां

३५ अर्चयेद्विधिमार्गेण पूजाद्यैःससंमतं ॥ सर्वलक्षणसंपन्नां पुष्पिलीं
मर्चयेन्नरः ॥ मतंगमुनिना चोक्तास्सद्यः सिद्धिकरं सुवि ॥ सिद्धिमार्गे
मिमं पुत्र नास्ति सिद्धिर्गुरोर्विना ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन अर्चयेद्गु
रूराशया ॥ इति सद्विद्यागमसारव्याख्याने तंत्रे चतुर्दशः पटलः
॥ १४ ॥ पीतवर्णां महाघोरां दृढपीनपयोधरां ॥ वंदेहं बगलां देवीं
स्तंभनाख्यस्वरूपिणीं ॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ राजाराजसुखद
मान्नरजतादिनिकेतनं ॥ पंचास्त्रविधां वद मे स्तंभनाख्यां सु
पावनीं ॥ अद्यं च बगलानाम्नी रणस्तंभनकारिणी ॥ उल्कामु ३५

३६

खी द्वितीयं च स्तंभने भुवनत्रये ॥ ज्वालामुखी तृतीया स्यात्स्तंभनं
क्वचिद्देवतान् ॥ जातावेदमुखी चैव चतुर्थं च कुमारक ॥ ब्रह्मवि
ष्णुमहेशानां स्तंभने नात्र संशयः ॥ बृहद्वेदमुखीचैव भद्रानमु
खास्त्रं च पंचमं च कुमारक ॥ षट्पंचकोटि चामुंडा कालीकोटि
शतं स्मृतं ॥ सपादकोटि त्रिपुरास्तंभनास्त्रं तु पंचमं ॥ पंचास्त्रो
द्धारमतुलं तत्प्रयोगादिविधिं तथा ॥ बहुरूपं तस्योपसंहारं सात्त्वं
शृणु पुत्रक ॥ तारं च विलिखेत्पूर्वं स्तंभमायां ततः परं ॥ वाराही श
क्तिवाराही बगलामुखी चोद्धरेत् ॥ ह्रां ह्रीं ह्रूं च ततो ज्ञाय सर्वदुष्ट

ह्रीं [illegible]
बगलामुखी [illegible]
[illegible] ३७

३९ पदं वदेत् ॥ नकारं दीर्घसंयुक्तं विंदुना च विभूषितं ॥ ह्रं ह्रौं ह्रस्ततः श्चैव वग
लामुख पदं वदेत् ॥ स्तंभयद्वित्तयं चोक्त्वा ह्रूं ह्रौं ह्रूं च ततो वदेत् ॥ जि
ह्वां कीलय उच्चार्य ह्रूं ह्रीं ह्रूं च ततः परं ॥ बुद्धिं विनाशयोच्चार्य श
क्तिवाराहमुच्चरेत् ॥ वाराहं बगलानां बीजं तारवर्मास्त्रसंयुतं ॥ रणस्तं
भे नकारं च कुल्लेनं स्तु विपुत्रके ॥ पंचाशदुत्तरं सप्तबीजवर्णस्तु पा
वने ॥ ऋषिर्वास्य मंत्रस्य वसिष्ठः छंद एव पुनः ॥ पंचास्यं देवतामं
त्रं रणस्तंभनकारकं ॥ न्यासं सर्वं च कर्तव्यो पूर्वोक्तमंत्रराजवत्
ध्यानं यत्नात्प्रवक्ष्यामि वडवामुखिदेवतां ॥ पीतांबरधरां दे ३९

३९

वीं द्विसहस्रभुजान्वितां ॥ साध्यजिह्वां गदां चापं धारयंती शिवां
भजेत् ॥ एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं लक्षद्वादश बुद्धिमान् ॥ तालकेन
कुंनेल दोप्रास्न रणान्न भोजयेत्ततः ॥ गजाश्वभटसामंतकोटिको
टिबलं तथा ॥ निर्वीर्यो जायते सद्यो हतशेषः पलायते ॥ प्रयोगं
तु सम्यक्कमंत्रसंस्कारमाचरेत् ॥ संस्कारेण विना मंत्रं साधक
स्य प्रमादकृत् ॥ स्तोभकालोग्र स्तंभने च नाम्ना चोल्कामुखीति
था ॥ मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि शारजं मनसमासतः ॥ तारं च स्त
धमायां च शक्तिवाराहमेव च ॥ बगलामुखि सम्मुच्चार्य सर्व
ॐ ह्रीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां ।

३९

३७ वेशं दत्त्वा ततोच्चरेत्॥ दुष्टानां पवर्ग मुच्चार्य पूर्ववीजत्रयं वदेत्॥ वाचामुख
पदं चोक्त्वा पुनर्वीजत्रयं वदेत्॥ बुद्धिं विना॥ स्तंभय इति पदं चोक्त्वा
पुनर्वीजत्रयं वदेत्॥ जिह्वां कीलय उच्चार्य पुनर्वीजत्रयं वदेत्॥
बुद्धिं विनाशय युग्मं पुनर्वीजत्रयं वदेत्॥ वह्निजायासमायुक्त
उल्कामुख्याख्ययं मनुः॥ पंचाशदूर्ध्वं चैवाष्टबीजवर्द्धस्तुपावा।
नं॥ ऋषिश्चास्य उवाराहः छंदोनुष्टुभ एव च॥ उल्कामुखी देव
ता च जगत्स्तंभनकारिणी॥ बीजं च वगला देवी शक्तिः स्वा
हासमन्वितं॥ कीलकं शक्तिवाराहं न्यासं पूर्ववदाचरेत्॥ ध्या ३७

त्रयोदश॥ जिह्वां कीलय युग्मं च पुनर्वीजं त्रयोदशः॥ बुद्धिं नाशय यु
ग्मं च पुनर्वीजं त्रयोदश॥ वह्निजायासमायुक्तो ज्वालामुखिमनु
स्त्वयं॥ शतोत्तरं भवेद्विंशत्वीजमस्या मनुस्त्वयं॥ ऋषिश्चास्य पिरे
वागायत्री छंद एव च॥ ज्वालामुखी देवता च स्तंभनायत्रिमूर्ति
भिः॥ ध्यानं पत्नात्सव ज्ञामिन्यासं पूर्ववदाचरेत्॥ ध्यानं विना
भवेन्मूकः सिद्धमंत्रोपि पुत्रकः॥ ज्वलत्तेजसमायुक्तां कालान
लसमप्रभां॥ चिन्मयीं स्तंभिनीं देवीं भजे हं विधिपूर्वकं॥ ए
वं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं ब्रह्मकेलवंतं सुबुद्धिमान्॥ तर्पणं च गवो ह्नारैः

४० तालकेन कुर्नेस्तु तः ॥ तर्पणं चतुर्लक्षं होलक्षमेकं कुर्नेस्तुतः ॥ सहस्रा
हितयं चैव ब्राह्मणान्भोजयेत्सुतः ॥ त्रिसप्तति स्तंभ पेथन्मंत्रे पंच
तत्वान्येव दत्तणात्तः ॥ आश्चर्यदं महामंत्रो नराणां दुर्लभो भुवि ॥
इदानीमस्त्रराजं च वक्ष्ये ह्यानुमुखाह्वये ॥ मायास्तंभननामं चत्रा
प्यये चकलौ युगे ॥ १ ॥ तारं ह्रां ह्रीं चमुच्चार्य ह्रूं ह्रैं ह्रौं च ततः परं ॥ ह्रः
इत्युच्यते पुत्र ह्लां ह्लीं ह्लूं ह्लैं ह्लौं च ततः परं ॥ ह्लः ॐ च ततश्चोक्त्वा च ब
गलामुखि पदं वदेत् ॥ आद्यबीजं मनोः संख्या ऐं ह्रीं वदेत्पुनरादरा
त् ॥ सर्वदुष्टानां ततो ह्यस्त्रायेदुष्टानां पदमुच्चरेत् ॥ वाचापदमुख ४०

वाक्स्तंभय यद्ध्यमुच्चरेत् ॥ आद्यबीजं मनोस्संख्या उद्धरेत्पुनरादरात् ॥
जिह्वायाः कीलयेचाद्यार्थ पूर्ववद्बीजमुच्चरेत् ॥ बुद्धिं विनाशयेत्वा
ये पूर्ववद्बीजमुच्चरेत् ॥ षट्त्रिंजात्या समायुक्तो देहेन्मातृमुखीन
नोः ॥ एकोनशतवर्णोयं देहमातृमनुः स्मृतः ॥ देवता चास्य ऋषि
र्ब्रह्मा त्रिगायत्री छंद एव च ॥ देवतास्तंभनार्थे च देहमातृस्तु सं
त्पा ॥ बीजं च बगला देवी शक्तिर्मायाकुमारक ॥ कीलनं कंपण
वं चात्र स्तंभनविनियोगतः ॥ पूर्ववन्न्यासविधिं च मंत्रराजेवदा
चरेत् ॥ ध्यानं यत्तात्त्वं वक्ष्यामि मंत्रभेदं कुमारक ॥ कालान

लनिभां देवीं ज्वलत्पुंजशिरोरुहां ॥ कोटिवालुसमाकुलां लोलजि
ह्वांसमन्वितां ॥ स्तंभनास्त्रमयीं देवीं ठठ पीनपयोधरां ॥ मदिरा
मोदसंयुक्तां चक्रमुद्रां तु मुरवीं भजे ॥ एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं लक्षं तु द्वा
दशकं स्तुत ॥ तर्पयेत्तद्दशांशं च गुडोदकसमन्वितं ॥ तालके
नकुनेतस्य दशांशं ससकृत्ताग्निना ॥ ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चा
त् दशांशं कुमारकं ॥ मंत्रांते च प्रकर्त्तव्यं सो भा... नमादराते ॥
सौभाग्याचर्चां विना पुत्र मंत्रसिद्धिर्न जायते ॥ पंचास्त्रमंत्रस्य विहि
देविदेवेषु दुर्लभं ॥ गोपयेत्सर्वदा पुत्र गुप्ता वीर्यवती भवेत् ॥

न कर्त्तव्यः प्रयोगस्तु स्वापाय घदि कदाचन ॥ यः करोति प्रयोगं च देवता
सापमाप्नुयात् ॥ विराणमपि पदचोत्को सर्वनाशनयो ब्रुरेत् ॥ इति
षड्विधागमे सांख्यायनतंत्रे षोडशः पटलः ॥ १६ ॥ जिह्वाग्रमादा
य करद्वयेन छित्वा दधीत्तीमुरशक्तियुक्तां ॥ पीतांबरां पीनपयो
धराढ्यां सदा स्मृता वगलां विकोहदि ॥ क्रौंच भेदन उवाच ॥ चं
द्रचूडनमस्तेस्तु इंदिरापतिपूजिता ॥ श्रुत्ता द्वरी मंत्र वगला
यास्त्वमेव द ॥ श्री श्री ॥ ईश्वर उवाच ॥ मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि पुरश्च
र्याविधिं तथा ॥ प्रयोगं चोपसंहारं वक्ष्ये हं तव पुत्रक ॥ स्तंभ

४२ मायांचवाग्वीजंमायामंत्रमेवच ॥ श्रीवीजंशक्तिवीजंचवारा
हीवगलामुखी ॥ स्फुरद्वयंततःपाचोक्ता सर्वशत्रूंस्ततोवदेत ॥ दु
ष्टानांपदमुच्चार्यवाचंमुखंपदंवदेत ॥ स्तंभयद्वयमुच्चार्यंप्रस्फु
रद्वयमुच्चरेत ॥ विकटांगीपदंचोक्ताघोररूपीवदंवदेत ॥ जिह्वां
कीलयचोच्चार्यंमहाशत्रूंततोच्चरेत ॥ पश्चात्पश्वादिमकरी
चैवबुद्धिनाशयचोच्चरेत ॥ शक्तिवाराहवीजंचमायावीजंत
तःपरं ॥ कामराजंचहृल्लेखावाग्भवंतदनंतरं ॥ स्वाहामायांततो ४२
च्चार्यवह्निजायासमन्वितं ॥ शताक्षरीमहामंत्रंबगलाना

म्निपावनं ॥ तस्यब्रह्माऋषिश्छंदोगायत्रीस्समुदाहृता ॥ देवताबगला
नाम्नीजगत्स्तंभनकारिणी ॥ ह्लींबीजंशक्तिरित्येवकीलकंवाग्भ
वंभवेत ॥ पूर्वोक्तेन्यासविधिंचबगलापंजरादयः ॥ न्यसेद्रुक्म
केनैवततोध्यायेशताक्षरी ॥ पीतांबरधरासौम्यपीतभू
षणभूषिता ॥ स्वर्णसिंहासनस्थाचमूलकल्पतरोरधः ॥ वैरि
जिह्वांछेदनार्थंछुरिकांविभ्रतीशिवां ॥ पानपात्रंगदापाशं
धारयंतीभजाम्यहं ॥ एवंध्यात्वाजपेन्मंत्रंलक्षंलक्षंत्तपा
शयः ॥ तर्पयेत्पातुमिश्रेणवारिणावाथपुत्रक ॥ जातीपरसं

४३ च संमिश्रं जलेन च कुमारकः ॥ वेदश्रुतं च संतर्प्य अर्चितेन जले
न च ॥ त्रिमध्वक्तपायसेन ऽपि वा पयसाज्ययोः ॥ चरुणा च
हुनेत्तु त्रिसहस्रं तत्वसंख्यया ॥ नानादेहजरोगाश्च हुते निमंत्र
हस भवाः ॥ चेटकोष्ठप्रयोगाश्च शाल्मदोत्थसमुद्भवाः ॥ सद्यो
नाशनमायांति मंत्रहोमेन साधकः ॥ शाल्मलैर्धूनतार्कैश्च
श्चमंतकुसुमेन च ॥ शतसहस्रं हुनेत्तु त्र स्थंडिले चाप्यकुंड
ले ॥ वशीकरं च संमोहं कीर्तिप्रशांतेनै ध्रुवं ॥ तालकेन हुने
त्तु त्रिसहस्रं वसुसंख्यया ॥ कुंडे चैव भगाकारे रजका गेनाकृ ४३

ता निशि ॥ स्तंभनं च भवेत्तु त्र नात्र कार्या विचारणा ॥ श्रीर्कफ्ता पिचु
मंदैश्च समिधः संग्रहेच्चरः ॥ मस्वेकं त्रिसहस्रे च प्रादेशसमिधां
क्रमात् ॥ मंत्रे सर्वे समुच्चार्य सद्यो विद्वेषणं भवेत् ॥ विभीत
कस्य समिधः ग्राह्यास्तु त्रिसहस्रकं ॥ षट्कोणकुंडे तु हुत्वा
त निशायां हि त्वपचक्रे ॥ स्थावरांश्च गिरींश्चैव नदीपादपसं
कुलात् ॥ हरणाद्युच्चाटनं कुर्यात्त होमस्यास्य प्रभावतः ॥ निंब
तैलेन संयुक्तं शाल्मलीकुसुमं तथा ॥ जुहुयाद्देवतां ध्यात्वा
मारणं भवति ध्रुवं ॥ षट्कर्मेनिमेणमिदं सुसिद्धं च शतानि

री॥ मंत्रमाशेषदुःखघ्नं सेनास्तंभकरं भवेत्॥ शुधो विघास्तु सि
द्धये सुनिगुह्यं समादरात्॥ इति षड्विंशागमे सांख्यायनतंत्रे
सप्तदशः पटलः॥ नमस्ते बगलादेवी जिह्वास्तंभनकारि
४८ णी॥ भजे हं शत्रुनाशार्थं मदिरासक्तरूपिणी॥ क्रौंचभेदन
उवाच॥ सत्यज्ञानमयं साक्षात् नित्यानित्यस्वरूपधृक्॥ ५१
चंद्रचूड नमस्तेस्तु प्रयोगं वद मे प्रभो॥ ईश्वर उवाच॥ षट्स
हस्रं कुनेत्तु दूर्वाहोमं मतं द्विजः॥ सद्यः स्तापः ज्वरं हंति
बगलायाः प्रसादतः॥ कुशेन जुहुयात्तावत् शीतज्वर

निवारणं॥ हुनेत्तावच्चूतवल्ल्यै ज्वरं चातुर्थिकं हरेत्॥ त्रिमध्व
क्तं स्वतः दूर्वान् षट्सहस्रं हुनेत्क्रमात्॥ नानाविधज्वरं
हंति नात्र कार्यविचारणा॥ दधिमिश्रगडूचीशकलार्कैर्गु
डमिश्रितं॥ जुहुयात्षट्सहस्रं तु नानामेह निवारणं
सर्षपं लवणोपेतं सर्वं वत्र जुहुयान्नरः॥ नाशयेत्गुल्मरोगं
च श्लेष्मौषधेन कुनेन्महान्॥ षट्सहस्रं हुनेत्तु त्रशर्करान्प
समन्वितं॥ पैत्यादिकादि सर्वांश्च रोगान्नाशयति ध्रुवं॥
शालिसक्तुघृतोपेतं वशीकरणमाप्नुयात्॥ लाजाहोमे

षट्सहस्रं लभेद्वांछितकंन्यकां ॥ हरिद्राखंडहोमस्तु षट्सह
४५ स्रं स्तु बुद्धिमान् ॥ गर्भस्तंभो नभवेन्नारी सा पिवस्याभवे ध्रुवं ॥ कित्तमी
दलहोमेन गणिकावश्यमाप्नुयात् ॥ हुनेत्पद्मदलेनैव नेत्ररो
गो विनश्यति ॥ मल्लिकाकुसुमेनैव वश्यधिकारस्तु नतिभवेत् ॥
जातीफलेन जुहुयादुन्मतो जायते रिपुः ॥ षट्सहस्रं देवकु
सुमैस्सर्करास्यस्समन्वितं ॥ उद्वेगं चैव चांचल्यं उच्चाटनमतिर्भ ४५
वेत् ॥ अविवेकं स्तुद्धमतिः दुर्बुद्धिमेव बुद्धिकः ॥ तत्क्षणात् ना
शमाप्नोति तमः सूर्योदये यथा ॥ मासं फकुकुटसंयुक्तं द्रव्येन

त्रसमस्समं ॥ अयुतं हुनेद्ग्रामेस्सघो धनमवाप्नुयात् ॥ त्रिमधु
तैष्ठागमासं त्रिसहस्रं हुनेत्सुतः ॥ स्तनामं च भवेत्सरीष्ठे ग्रामा
धिपतिरेव च ॥ गौडीद्रव्येन जुहुयात् सहस्रं यानसंख्यया ॥ वहु
मूत्रादिरोगाश्च नाशयेतान्न संशयः ॥ माध्वीद्रव्येन जुहुयात्
षट्सहस्रं क्रमेण च ॥ ज्वराः पैत्यादिजाः सर्वे स्वघ्नो नाशनमा
प्नुयात् ॥ अन्नेन चान्नवान् स्वस्ति अन्नदानपरो भवेत् ॥ क्षीरेण
त्रमनाशश्च दध्ना तापविनाशनं ॥ पंचगव्येन जुहुयात्सर्व
तापशांतये ॥ गोमूत्रेण हुनेन्मंत्री षट्सहस्रं क्रमेण च ॥ चि

४९ दारकोयदिभवेद्रिपुस्त्रीतोभविष्यति॥ तालद्रव्येनजुहुयात्स्त्रीणा
माकर्षणंभवेत्॥ खर्जूरेणतुद्रव्येणपुंसाकर्षणंभवेत्॥ ति
लतैलेनजुहुयात्सर्वाकर्षणमाप्नुयात्॥ एरंडतैलहोमेन
गजाकर्षणमाप्नुयात्॥ कुसुंभतैलहोमेनपूर्ववद्धोममात्र
तः॥ जेरनजाश्चैवजेभेदाः एदेवाकर्षणंस्मृतं॥ करंजतैलहो ४९
मेनकाकघाघाननेकश॥ आकर्षणंभवेत्शीघ्रंस्वैचरा
पत्तिजातय॥ आरनालेनहोमेन अग्निमांधाद्रिपुस्त्व
स्वयं॥ रोगीचजायतेमासान्नशिवस्यवचनंतथा॥ जु

हुयात्षट्सहस्रंतुवगलाध्यानपूर्वकं॥ नाडीप्रमाणसंयुक्तोपमणा
सान्म्रियतेरिपुः॥ अर्कक्षीरेनाराणालपूर्ववत्जुहुयात्ततः॥ भाग
दरव्रणाभ्यंत्वावणमासान्म्रियतेरिपुः॥ गरंचतिलतैलंच आरना
लयुतेनच॥ अग्निवानगरेचापवगलध्यानपूर्वकं॥ स्फोटव्रण
श्चजायतेरिपयोजननात्ततः॥ म्रियतेनात्रसंदेहोशिवस्यवच
नंतथा॥ तिलतैलेनसंयोज्य आरनालान्नमेवच॥ जुहुयात्पू
र्ववत्तुत्रमंडलान्म्रियतेरिपुः॥ कटुरमिश्रितंचैवतिलतैलेनजु
नेत्सुधी॥ मारणंमंडलाच्छत्रोर्नात्रकार्यविचारणा॥ इतियाडु

श्यागमे सांख्यायनतंत्रे अष्टादशः पटलः ॥१८॥ चतुर्भुजां त्रिनयनां
४१ पीतवस्त्रधरां शिवां ॥ वंदेहं बगलां देवीं शत्रुस्तंभनकारिणीं ॥
क्रौंचभेदन उवाच ॥ नमस्ते योगिसंसेव्य नमः कारुणिकोत्तम
प्रयोगं चोपसंहारं श्रातव्यगीतमकं मनोः ॥ ईश्वर उवाच ॥ प्रेतांगा
रं मषीं कृत्वा प्रेतवस्त्रेण बुद्धिमान् ॥ शाल्पे तदंगतद्रुस्थे वैरिना ४१
म च संलिखेत् ॥ एकाक्षरीं च बगलां वेष्टयेत्तस्य मायादरात् ॥
शताक्षरीं च संवीत्य ईशानादिचपूर्वकं ॥ तद्वस्त्रघुटिकां कृत्वा
वेष्टयेत्प्रेतरज्जुना ॥ भौमवारे समानीय स्थापयेद्रसकोट

५५

रे ॥ रक्तसूत्रे जपेन्मंत्रमयुतं ध्यानपूर्वकं ॥ पुत्रदारादिसंयुक्तः पक्षाच्छत्रुम
४२ तो भवेत् ॥ खर्परे पुत्रे लिखित्वाथ बगलाबीजमध्यगं ॥ कोटरे स्थापयेत्तु
त्रिविभीतकतरोस्तथा ॥ जिह्वास्तंभो भवेच्छत्रोः पक्षमात्रेण पुत्रक ॥
बृहस्पतिसमो वापि वाचस्पतिसमोपि वा ॥ तालपत्रे लिखित्वाथ बगला
बीजमध्यगं ॥ प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु निर्दहेद्दीपवह्निना ॥ जपेत्तत्र सह ४२
स्रैकं शताक्षरीमंत्रं तथा ॥ जिह्वास्तंभो भवेच्छीघ्रं शेषभाषापतिः स्व
यं ॥ प्रेतमांडे लिखित्वाथ प्रेतांगारेण साधकः ॥ श्मशाने स्थापनं कृ
त्वा रवौ रात्रौ तु बुद्धिमान् ॥ प्रेताग्नौ प्रेतकाष्ठैर्वा दहेत्प्रेतकानने

५६

नग्नस्मशानमध्ये तु जपेद्दक्षिणदिङ्मुखः ॥ सहस्रं ध्यानपूर्वं तु प्रान्तेया
मे समापयेत् ॥ एवं कृत्वा तु सप्ताहं वैरस्योज्जाटने रिपुः ॥ मासा
न्मृत्युवशो भूत्वा विनश्यति न संशयः ॥ स्त्रीस्तुक्षेमाजेनैव तन्मं
४८ त्रेणाभिमंत्रितं ॥ शतमष्टोत्तरं चैव सहस्रं वा कुमारकः ॥ मंत्रि
णो दशपाशेन तत्क्षणात्सुखमाप्नुयात् ॥ चितिभस्म चितांगा
रं श्वेताक्षं च कुमारक ॥ माहिनीपत्रजद्रावे खल्वमध्ये समं ततपा पि
पाड्य मर्दयेत् त्र्यहं मर्दयेत्तु कुलके सभे ॥ चतुरंगुलमानं च पुत्तलीं ४८
कारयेत्सुधीः ॥ हृदये च गल्लेऽलिख्य नाम मंत्रे वरनेखयेत् ॥

५६

ललाटे कर्मवैलिख्य सर्वांगे चाग्निबीजकं ॥ लिखेत्तद्बिंदु च निर्द्वंद्वं हं प्रेता
सनो प्रेतकाष्टकैः ॥ जपेत्तत्रायुतं मंत्रं रिपुर्गच्छेद्यमालयं ॥ स्नायुके क्षीर
संयुक्ते मर्दयेत्तष्ठतशर्षपात् ॥ चतुरंगुलमाने तु पूर्ववत्कारयेत्सुधीः
प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु पुत्तलीं स्थापयेदधः ॥ भांडे स्तुलके क्षीरसंयुक्ते रं
चयेच्च भांडे ह्यधो क्षिपेत् ॥ स्थापयेच्चुल्यधो भांडे पुत्तलीं च ह्यधोमु
खं ॥ तस्योपरि दिवारात्रौ अग्निना स्वं स्थाप्य पुत्तलीं ॥ अयुतं च दिवा
रात्रौ एकाक्षरमनुं जपेत् ॥ मसूरिकाद्वाराच्छत्रुः पंचत्वं मरणमाप्नु
यात् ॥ अर्कपत्रे लिखेन्नाम अर्कक्षीरेण बुद्धिमान् ॥ बगलाबीज

५८

नध्रस्थंसाध्यनामलिखेत्क्रमात्॥ विघ्नयेनवगलामंत्रंईशान्यांदिश
तांहरं॥ प्राणप्रतिष्ठांकृत्वानुसंहाराक्रमतोजपेत्॥ शतांहर्यो
केजवीरस्तु हिद्वारिणलेपयेत्॥ संतापेद्वीपशिखयापुरलिखि
तंसातपे॥ एवंकृतेष्टोत्तरशतंतेशतांहर्योजपेत्सुधीः॥ एवंकृतेस
त्रात्रंसशस्त्रमसूरिकं॥ मसूरिकांच्चरासक्तोपतान्मरणमा
नुयात्॥ मंत्रयेन्निवपत्रेणएवमेवंकृतेमंक्रमः॥ चंद्रप्रकारमंत्रेण ८
शीतलांविघ्नापय॥ एकांतरीविघ्नयापशांतांहर्योचविघ
६ या॥ मंत्रतापोचज्वरंकुर्यात्हरीरंधापितपेवचः॥ समाहाप्ठांतिमा

श्रीतितमःस्वर्योदयंवध्या॥ त्रिकेशात्तकीजाताशनाटोरुद्रेतथा
घेतरकंचतन्मूर्द्धिकारवल्याकराकृतिः॥ खराजेलानूनिवजेष्ठ
वकुर्यात्पादहृदयेयध्या॥ वदरीमूलतोकृत्वाकंटकान्वयदरिसम
नेवान॥ प्राणप्रतिष्ठांकृतल्योक्रेलामंत्रेणमंत्रयेत्॥ शत्रुनाम
समुद्दार्यकंटकानारोपयेत्क्रमात्॥ आत्रेगंडेभुवादोष्मकंठेवउ
दरेतथा॥ वंलस्यानेतालुदेशेकंटकानर्कसंख्यया॥ दक्षिण
निमुखेस्थित्वारोपयेनगन्तारावे॥ पंचपंचकरेरोपपार्श्वेकु
क्षौचपृष्ठके॥ कंटकानेसतसंख्याकानारोपयेन्मंत्रपूर्वकं॥ रो

प्रयेत्पादयुग्मे च प्रत्येकं द्वादशं तथा॥ मंत्रं पूर्वं च संरोप्य वदरिकं टकेत त
था॥ पुत्तलीं प्रेतवस्त्रेण वध्यमादेश गर्त्तके॥ श्मशाने निक्षिपेद्रात्रौ
वलिं दद्याच्च कुक्कुटं॥ आश्विन्यां च रिपो रंगे नाडीमूलं मंत्रे फणं तेन
वद्धः स्थितः शत्रुः पञ्चत्वं गच्छेद्यमालयं॥ वध्यदेहं चोपसंहारं जीवस्यापि
रिपुर्यदा॥ रवौ रात्रौ वलिं दद्याच्छ्मशाने त्यासाध्यकोत्तमः॥ उत्पाट्यकं
टकानादौ द्वारेणान्या तत्स्थितत्सुत॥ ततश्छलकं वस्त्रं ज्ञात्वाल्पनिक्षि ५०
पेत कूपमध्यमे॥ निक्षिपेन्मंत्रपूर्वं च एकैकं चोत्तरामुखं॥ साल्मु
५० वेनैव मंत्रेण मंत्रयेत्तत्क्लेशोदकं॥ सहस्रवारं विधिवत्तन्मंत्रितं

वारिभिः स्नात॥ प्रयोगं पूडितं तेन मार्जयेत्साधकेन च॥ स्नापयेत्तेन मंत्रेणमं
त्रविद्भिः सुपुत्रकैः ताम्रपात्रे नदीतोये नदीवेगाच्छ्रयेत्स्थितं॥ मंत्रयेत्स
लं मंत्रेण शतवारं सहस्रकं॥ त्रिकालं प्राशयेत्तोयं मध्याह्ने मार्ज
येत्तथा॥ त्रिदिनांतापवापं च सप्तर्षिसंख्यादिनेषु वा॥ एवं कृते
पीडितस्य शांतिमाप्नोति निश्चितं॥ न ज्ञात्वा चोपसंहारं यः करोति
नराधमाः॥ संजीवने च चांडालो तामसं त्वप्स्यानंतातं व्रजेत्त॥ प्रयोगं
चोपसंहारं मन्त्रसिद्धं कुमारकं॥ इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतं
त्रे एकोनविंशपटलः॥ सर्वावयवशोभाढ्या समं पीनपयोधरा॥

५१ हृदिस्थे मा वक्त्रे देवी बगलो सर्वसिद्धिदा ॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ नमस्ते पा ५१
र्वती नाथ पन्नग भूषण ॥ परविद्याभेदनं च बगलायाश्च मे व
द ॥ ईश्वर उवाच ॥ मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि मंत्रसंहारनाविधौ ॥ प्र
योगं चोपसंहारं शृणु सर्वे कुमारक ॥ उद्धरेत्तारमादौ तु लज्जां
मायां ततः परं ॥ श्रीमायाशक्तिवाराहं वाग्भवं मन्मथं तथा ॥ ताः पं
बीजं च बगलामुखी तत्पदमुच्चरेत्त ॥ परमयोगमुच्चार्य गसयगस
युग्मकं ॥ पूर्ववक्त्रवबीजं च परप्रज्ञा पदं वदेत ॥ पूर्ववक्त्रवबीजं च स्तंभ
नास्त्रपदं वदेत ॥ त्रिपिली पदमुच्चार्य बुद्धिनाशाय युग्मकं ॥ पंचैव द्वि

पपदं चोक्त्वा ज्ञानं भक्षय द्वयं वदेत ॥ पूर्ववक्त्रवबीजं च बगलामुखि चो
च्चरेत ॥ हुं फट् स्वाहा समायुक्तो बगलामंत्रमुत्तमं ॥ शतात्तरं मंत्रबी
जे अष्टाविंशतिरेव च ॥ ब्रह्मा ऋषिस्य मंत्रो गायत्री छंद एव च ॥
परविद्याभक्षणी च बगलादेवता स्वयं ॥ अत्र प्रयोगं प्रवक्ष्यामि
मंत्रस्यास्य कुमारक ॥ पाशांकुशौ नाम रतिं शक्तिबीजेन विन्यसेत्त
तेद्धृगा ईश्वरी चैव तद्वद्धी बीजं तां न्यसेत ॥ लघुषोढां च विन्यस्य क्र
मा चैन कुलेश्वरी ॥ ध्यानं प्रवक्ष्यामि क्रौंचभेदनकोविद ॥ स
र्वे मंत्रमयीं देवीं सर्वाकर्षणकारिणी ॥ सर्वे विद्याभक्षिणीं च भजेदहं

५२

विधिपूर्वकं ॥ एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं लक्षमेकं त्वयाशतः ॥ तर्पयेद्दासंघैनेव
त्तद्दशांशं कुमारकं ॥ छागमांसेन जुहुयात्तु मध्वाज्येन समन्वितं ॥ एवं
उमामन्त्रके प्रत्यक्षमस्तुत्ते च कुमारकं ॥ योगिनीवीरवृंदं चव्व्या च रेद्ध
तमादरात् ॥ मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य नात्र कार्या विचारणा ॥ परप्रयोगका
लेषु मंत्रवेत्तस्तु पुत्रकः ॥ सहस्रत्रितयं जप्त्वा सरात्रुरवशिष्यति ॥ शत्रु
र्वस्त्रुरस्त्रयं यत्र कुर्वंति पुत्रकः ॥ तत्राप्युत्ते जपं कुर्यात्तत्तस्य विघ्नं प्रजाय
ते ॥ यत्र कुत्रापि रिपवः तपः कुर्वंति निष्फलान् ॥ तत्राप्युत्ते जपेन्मंत्रं गुप्त
तपरविद्याया ॥ अयुतानंतस्य मंत्रेतु अरिमंत्रफलं नेवेत् ॥ द्रव्याभिमा

६५

५२

निनोप्येवं चैव विद्याभिमानिनः ॥ रूपाभिमानिनोप्येवं चैवं चैव धनमानि
नेः ॥ यत्र कुत्रापि तिष्ठंति मंत्रमेतं तु मारकं ॥ परविद्या न चलणं एवं मंत्रं
चैवाप्युत्ते भवेत्तव ॥ वसंति गृहे एवैतु शून्यमाप्नोति वैरिणः ॥ सद्यो यतत्त यन्न्हि
नेचतेन सूर्योदये जपात् ॥ रूपवान अश्मरोगी च भवत्येव न संशयः ॥ जा
त्याभिमानिनोप्येवं चैवं दिक्षं परित्यजेत ॥ विद्याभिमानिनः सर्वे सर्वे विद्या
भवंति हि ॥ द्रव्याभिमानिनः सत्यं द्रव्यहीनो भवंति हि ॥ एतन्मंत्रस्य मा
हात्म्यं न शक्तास्यन्वयोपिवा ॥ आश्चर्यं किमदं पुत्र स्वमाभावमकाशि
नि ॥ योगाभ्यासी योगसिद्धिः तपस्वी च तपाधिकः ॥ मंत्रसिद्धिप्रियेत्रे

६६

५२ वृकिमाश्चर्यं चतुर्वकः ॥ परविद्याभेदनं च मंत्रोपालनतत्परः ॥ तत्र गत्वा स
मासीनो एतन्मंत्रायुतं जपेत् ॥ योगसिद्धस्तपस्वी च तत्तपस्येत्तरजीवनः
पापाक्रांतो भवेन्नो चेत् विद्वकोपभवेद्ध्रुवं ॥ एतच्च मंत्रराजं च नित्यम
ष्टोत्तरं शतं ॥ जपेच्च नियमेनैव राजा च वशवर्त्तिनः ॥ नैतत्समाधिको
भूयात् न चैव वृद्धिको भवेत् ॥ नैव निंदाकरो भूयाद्यादिष्ट्वग्जीवितं तु
वि ॥ इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतंत्रे विंशतिपटलः ॥ २० ॥ परमस्त्रा
पहारीतां परवर्गप्रभेदिनी ॥ परविद्याभक्षणीं तां वगलां हृदि भावयेत्
ईश्वर उवाच ॥ विस्मयेन च क्तिमयं तच्छक्तिदगलामयं ॥ एकत्र मास ५३

मानोतां वगलां च कुमारक ॥ वाश्यपंचैव चैव चिन्मंत्रयुल्लोके वर्तते तत्र
भेहरणार्थं च विद्यामेतां कुमारक ॥ मनसा च जपेन्मंत्रं मुखं तस्याव
लोकयेत् ॥ भयं च विस्मृतिर्भीतिस्तत्क्षणाज्जायते ध्रुवं ॥ पानप
त्रैवैरिजिह्वाग्रदंष्ट्राभ्यां संयुतां पीतवर्णां मदाघूर्णां चिंतयेद्वा
ननारिपोः ॥ स तु भाषावती सा त्वां तत्र बृहस्पतिरपि स्थैर्यं सद्योजा
श्रमनो भूत्वा निश्चितो भवति ध्रुवं ॥ अस्त्रयंत्रादिकं सर्वं यो जाना
ति कुमारक ॥ तत्र गत्वा महामंत्रं जपेद्दिनमनन्यधीः ॥ त्रिसहस्रं
ध्यानयुक्तं तस्य विद्या कुमारक ॥ विस्मृतिर्भविता शीघ्रं नात्र कि

र्यविचारणाः॥ ध्वनं तैश्वर्यसंयुक्तं द्विषन्तो गर्विते यदि॥ तस्य गेहं भौ
मवारे निशि नग्नेन बुद्धिमान्॥ प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा दिशि कौवेरदिङ्मुखः
सहस्रं सप्तरात्रं च रुद्धद्रव्यो भवेत् ध्रुवं॥ ग्राममेवा नगरं वाप्य निशि
तं कृत्वा प्रदक्षिणं॥ जपेदयुतसंख्याकं तन्नामं च कुमारक॥ चौ
रैर्वा राजभिश्चैव तद्धनं शीघ्रमाहरेत्॥ पशुभिर्म्रियते पुत्र मासा
दौ भाग्यसंयुतः॥ फलितं पुष्पितं चापि शत्रोरारामयाश्रितं
रवौ निशां पूर्ववच्चै अयुतं जपमाचरेत्॥ रदौरिमित्रेण नाशमेति
शिवस्य वचनं तथा॥ एकांतरी चैव त्रैविंगल्ला साध्यं चौदेश

तस्वयं॥ चिंतयेदथ काले तु जपमाप्नोति निश्चितं॥ लब्ध्वा जप्त्वा मृत्यु
मिमं मृत्तिकां च कुमारक॥ साहिगा पाणिनि क्षिप्य नघानुपरि
बुद्धिमान्॥ स्तंभयेत्तं नदीवेगं महदाश्चर्यकारकं॥ महानघा
मेवमेवं कुर्याच्चैव प्रयोगकं॥ व्यालव्याघ्रादयश्चैव ये ये क्रूरा
मृगादयः॥ त्रिसप्तमंत्रितं भस्म मूर्द्धि क्षेपणमात्रतः॥ ना
नाम्नृगाणां पक्षीणां तत्तद्वैरणां स्तंभनं भवेत्॥ मंत्रयेत्तं स्म
तं भस्म मंत्रेनानेन पुत्रक॥ अष्टोत्तरशतं भस्म जप्त्वा साधमा
न पूर्वकं॥ मंत्रितं चैव तद्भस्म सर्वांगोद्धूलनं कुरु॥ वने च रा

स्तामस जेतवश्यं चोरारिदुष्टकर्मकृ दस्युमहाश्च ॥ नृतार विखचरं ने चरा
न पिस्तंपो हि जिह्वा स्थिरतामुपैति ॥ तत्र मंत्रे वरं पुत्र मनसा जपमा
चरेत ॥ परार्थे चाप्यवाणि जपस्नायां राजसंनिधौ ॥ गत्वा तु रिप
वः सर्वे जिह्वास्तंभनमाप्नुयात ॥ शत्रुसु द्विरूप मंत्रे च चक्ष्यु तं प्रज
पेत्ततः ॥ पद्मात्रिमेवप्त्रत्रु: जिह्वास्तंभनमाप्नुयात ॥ तैनैव नय
ति शत्रुः मंडलांतेन मा जपः ॥ दक्षिणामूर्त्तिमंत्रेण मंत्रितं जलमाद
यात ॥ त्रिकालं चैव पीत्वा तु मंडलाछ्रुतिमाप्नुयात ॥ इति श्रीरुद्र
यामले सांख्यायनतंत्रे एकविंशतितमः पटलः ॥ २१ ॥ नमस्ते

देवदेवेश जिह्वास्तंभनकारिणी ॥ पानपात्रगदायुक्ते नेजे हं वगलामुखी
क्रौंचमेदनउवाच ॥ त्रिपुरारि त्रिकालज्ञ त्रियंबकमहेश्वर ॥ वगलाष्ट्र व
दास्माकं मम वात्सल्यगौरवात ॥ ईश्वर उवाच ॥ वगलास्त्रमिदं पुत्र सुर
सुरसुपूजितं ॥ अगस्त्यस्याल्क्षवान्पूर्वं रामेदाशरथिं स्तुवि ॥ तद्विधोच
प्रवक्ष्यामि वगलाहृदयमन्तु ॥ प्रपमे वगलावीजं उद्धरेत तदनंतरं वारा
हं शक्तिवाराहं वगलावीजमुद्धरेत ॥ वगलामुखि चोच्चार्य दुष्टानां प
दमुच्चरेत ॥ वाग्ध नस्तंभनेवी चाक्कुरुयुग्मंत्त तोवदेत ॥ गस्हदयं समु
च्चार्य स्वाहायुग्मं ततः परं ॥ शोणितं पिवयुग्मं च वगलावीजमुच्चरेत

५९

ततः परं शक्तिबीजं धाराह्रीबीजमेव च॥ बगलाबीजमुच्चार्य चामीस्त्रीं ऐं
वंयोजयेत्त॥ वर्णाश्चिचत्वा।रिंशत्वबगलायास्तुपावनं॥ दूर्वासर्कोषि
रेखात्रंछंदोनुष्टुप्तुदाहृतः॥ विभत्तावगलानाम्नी जगद्व्यापेकरूपि
णी॥ ह्लीं बीजं ह्रीं च शक्तिस्स्यात्फट्कारं कीलकं तथा॥ मंत्रराजस्य दे
वात्र न्यासविधिं समाचरेत्॥ ध्यानभेदं प्रवक्ष्यामि मंत्रभेदेन तु
ते भो॥ चतुर्भुजां त्रिनयनां पीनोन्नतपयोधरां॥ जिह्वां स्वड्गं पान
पात्रं गदां तां विभ्रतीं नजे॥ पीतांबरधरां देवीं पीतपुष्पैरलंकृतां॥
विंबोष्ठीं चारुवदनां मदाघूर्णितलोचनां॥ सर्वं विघ्नाकर्षिणीं च स १३ ५९

८३

वैविघ्नाकर्षिणी। च सर्वेज्ञानपकारिणीं॥ भजेहं चात्रबगलां सर्वाकर्षणकर्म
सु॥ एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रंबालालक्षंकुमारकः॥ जपेदेतद्दशांशं च होमंसंमि
श्रवारिणा॥ तद्दशांशं कुर्वेत्तु ब्रह्म तालकं चाभिषेचुतं॥ नगोकरेत्कुंडे स्मिं
हंस्तु दूरणबुद्धिमान्॥ वदली फलमात्रं च आकृतिं स्वकुमारकं॥ आस्न
ण। न्योजयेत्सप्तसहस्रं शतमेव च॥ योगिनी पूजयेत्तत्र द्रव्यस्तु जस
मन्विते॥ मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य देवता च प्रसीदति॥ शिवालये जपन्मं
त्रं सुप्रुते च स्तु बुद्धिमान्॥ शत्रु हाये भवेत्सद्यो नान्यथा शिवभा
षितं॥ षट्सहस्रं जपेन्मंत्रं निशायां। चंडिकालये॥ जिह्वां स्तंभेन

नाम्नोवृहस्पतिस्समोपिवा॥जपेल्लंचसहस्रंवाभैरवस्यास्यसंनिधौ
वुद्धिग्रंशोभवेत्सधीवावाचस्पतिसमोपिवा॥वीरभद्रालयेपुत्रसंपुतं
जपमादरात्॥निधनंजायतेशत्रुर्नान्यथाशिवभाषितं॥मातृका
सन्निधौमंत्रीजपेद्दशसहस्रकं॥सर्वःस्तंभनमाप्नोतिपाल्कीकमंड
शोपिवा॥ध्यानंपूर्वंजपन्मंत्रसंपुतंचकुमारके॥रूपयौवनवानशा
त्रुर्ध्योधिपतिर्भवतिध्रुवं॥त्रिसंध्यंचजपेन्मंत्रंत्रिसहस्रंदिनेदिने
सम्मूलंमेडलोपुत्रकुवेरसमसंपदः॥श्रीवश्यनाशनाप्नोतिकुवेर
समःशोपिवा॥त्रिकालंसपुतंमंत्रंध्यानतोजपमाचरेत्॥सर्वांग ४८

वापुनाशत्रुगोष्ठतवयमालये॥पार्वतीसंनिधौमंत्रजपेद्युतमादरात्॥रा
त्रौपूजासमायुक्तेनयोदक्षिणदिङ्मुखः॥अधोभवतिवैशत्रुरवश्यक्रौं
चभेदनः॥विघ्नराजेसमभ्यर्च्यरवौरात्रौसहस्रकं॥कुष्ठिरोगीभवेत्स
धीमंडलात्मतिमाप्नुयात्॥मभौगातेचसंस्कारंपूजाकालेसमाचरे
त्॥इतिषड्विघागमेसांख्यायनतंत्रेद्वाविंशतिपटलः॥२२॥प्रयोग
विधिः॥स्वर्णसिंहासनासीनोसुंदरांगीशुचिस्मिता॥वीवीष्टचारु
वदनोवृत्तपीनपयोधरो॥क्रौंचभेदनउवाच॥नमस्तोऽदवरुद्राय
त्तापत्रयहरात्मने॥वगल्नास्त्रेमहामंत्रेप्रयोगंवदशंकर॥ईश्वर

५८

उवाच ॥ त्रिकाले जपयेन्मंत्रं मौनी संध्यानपूर्वकं ॥ त्रिसप्तमंत्रयित्वा
तु जपेयश्वासमाचरेत् ॥ निंतु त्रिसहस्रं च षण्मासं विजितेंद्रियः ॥
वाचासिद्धिर्भवेत्तस्य शंपातुमहकारकं ॥ अश्वत्थमूले प्रजपेत्सं
पुटं ध्यानपूर्वकं ॥ तत्क्षणाद्व्याधिनाशश्च भवेदेव न संशयः ॥ बिभि
तकतरोर्मूले अयुतं जपमाचरेत् ॥ जिह्वास्तंभनमाप्नोति सा ह्यावागी
श्वरोपि वा ॥ कपित्थतरुमूले तु प्रजपेदयुतं तथा ॥ रात्रौ स्तंभनमा
प्नोति सद्यो वधितरं व्रजेत् ॥ पिचुमंदतरोर्मूले अयुतं जपमाचरेत्
प्राणस्तंभो भवेत्तस्य घोररोगी पीनसवान्भवेत् ॥ कदलीमूलमाश्रित्य सु

५८

५८

अयुतं जपमाचरेत् ॥ पादस्तंभो भवेत्तस्य घोरो वातरोगी भवेद्ध्रुवं ॥ करं
जमूलमाश्रित्य अयुतं जपमाचरेत् ॥ स्तंभयेज्जठराग्निं तु अ
त्रैवैषा भवेद्ध्रुवं ॥ विंशतिं तु कमूलं च समाश्रित्य मनुं जपेत् ॥ अ
युतं च जपेत्तु त्वगात्रस्तंभनमाप्नुयात् ॥ नद्यां समुद्रगामिन्यां
नाभिमात्रजलेन तु ॥ तर्पयेद्बगलाख्येण ग्रस्तं तेरा कृष्णा रितुं ॥
दिने दिने सहस्रैकं बगलाध्यानपूर्वकं ॥ रुद्रसंख्यादिनेनैव मंड
लान्मृतिमाप्नुयात् ॥ पंचपलाशमूले तु तर्पणं रुद्रसंख्यया ॥ पू
र्वमेव फलं भूयात्तनान्यथा शिवभाषितं ॥ पालाशमूलमप्रजेपत्

दयुतं ध्यानपूर्वकं ॥ गर्भेनास्रावार्त्ते भार्याया शिवेन परिभाषितं ॥ नालामं
त्राधिदेवापि न शक्नोत्यवरक्षितुं ॥ वल्मीपत्नासमूलेन तु जपेदयुतसं
ख्यया ॥ मंत्रमध्ये रिपोर्भार्यागर्भस्तंभं कृत्वा कुमारक ॥ दिवारात्रौ जपेत्तस्य
गर्भस्त्रावो भवेत् ध्रुवं ॥ श्मशाने च जपेन्मंत्रं पस्त्रं कृत्वा कुमारक ॥ प
त्वान्मरणमाप्नोति नान्यथा शिवभाषितं ॥ मस्यागारे जपेन्मंत्रं अयु
ध्यानपूर्वकं ॥ लक्ष्मीनाशयते शीघ्रं स शत्रुरवशिष्यति ॥ जंबीरत
रुमूले तु अयुतं जपमाचरेत् ॥ जंगमा फुल्ले कुले सर्वं मंडलान्नाशमा
५८ प्नुयात ॥ शतवारं मंत्रितं च शर्करोदकमेव च ॥ रिपूणां चैव दातव्यं जि ९१

ह्वास्तंभनमाप्नुयात ॥ द्विशतं मंत्रितं चैव चक्रमुकं चूर्णमेव च ॥ सहस्त्रमं
त्रितं पुत्रं शत्रूणां च प्रदापयेत् ॥ शत्रूणां चैव सर्वेषां जिह्वास्तंभनमाप्नु
यात ॥ चंदनं चैव कस्तूरी घर्षितं मंत्रयेत्सुत ॥ पुनश्च मंत्रयेत् तत्र तत्ताम्र
पात्रे गुणत्रये ॥ सहस्त्रसंख्याजपैर्वैत्त कार्ये प्रवर्त्तये ॥ ततस्तेन चंदन
लेपेन रिपुर्मौनी भवेत् ध्रुवं ॥ दंतधावनकाष्ठं च मंत्रये त्रिसहस्त्र
कं ॥ तत्काष्ठेन रिपुः पुत्र दंतधावनमात्रतः ॥ जिह्वां पाणी चतुर्दिं
च दृष्टं ते पिपासादिकं तथा ॥ स्तंभनं भवति शीघ्रं शिवस्य वचनं त
था ॥ पितवस्त्रार्खवोग्नाद्यं शत्रुनाम च वेष्टितं ॥ प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा

५० तुषजं चैव न कारयेत्॥ श्मशाने निखनेद्यंत्रं सहस्रं प्रजपेत्ततः॥ श ५०
त्रुभार्यापतिः साक्षात् बृहस्पतिरपि स्वयं॥ जिह्वास्तंभनमाप्नोति
स द्यो मूकत्वमाप्नुयात्॥ इति श्रीरुद्रयामले सांख्यायनतंत्रे त्रयोविंश
तिपटलः॥ २३॥ श्रीं पीतांबराढ्यां मणिकुसुमगंधानुलेपां
त्रिनेत्रां गंभीरां कुंकुमकठिनकुचयुगां चारुविंबाधरोष्ठीं
॥ शत्रोर्जिह्वां च खड्गं शत्रुघन सहितां व्यक्तगर्वादिरूढां देवीं
तां स्तंभरूपां दृढपरिवसतां मंत्रिकां तां भजामि॥ क्रौंचभेदन
उवाच॥ नमस्ते वृषभारूढ नमः पन्नगकंकण॥ त्वत्तः श्रवणं वद

मे देव बगलामालिकां शुभां॥ ईश्वर उवाच॥ भृगुवारे च संग्राह्य श्मशानं
भं शत्रुपांवरं॥ छायाशुष्कं सप्तरात्रं कृत्वा तत्तदनंतरं॥ भूमौ च
पतितं चैव कपिलामूत्रगोमयं॥ पुनरेकत्र कृत्वा भांडमध्ये
तु निक्षिपेत्॥ नदीजलसमायुक्तं कुर्यान्मंडलमेव च॥ हरिद्रां
तत्र निक्षिप्य पूजयेद्बगलामुखीं॥ चुल्ल्युपरि च तद्भांडे रवौ रा
त्रौ निक्षिपेत्॥ द्विगुणं जलसंयुक्तं कुर्यान्मलेनमेव च॥ त्र्यश्व
स्य इंधनेनैव ज्वालां कुर्यात् मृदुर्भवेत्॥ गोमयस्याहरिद्रां
कं विभज्य तदनंतरं॥ स्थापयेद्धारिणां सघृः धूपयामुष्कं

५१

चकारयेत्त॥ हरिद्रांमणिमयंकृत्वा अष्टोत्तरशतंतथा॥ पुष्पसूत्रैर्निर

मितंसूत्रंएकैकंछेदयेत्पुनः॥ तांमालिकांरवौवारेअभिषिंचमू

तेनच॥ अर्चयेन्मूलमंत्रेणषोडशैरुपचारकैः॥ निवेदयेत्पायसं

चशर्करान्वयसमन्वितं॥ सहस्रंप्रजपेदादौपंचाशद्धवनमाद

रात्॥ एकाक्षरमहामंत्रैर्वैगत्वानाक्षिपावनैः॥ अयुतंप्रजपे

न्मंत्रीमालिकासिद्धिमाप्नुयात्॥ एवंचमालिकांकुर्यात्तमंत्रसि

द्धिमयेत्ततां॥ हरिद्रावस्त्रमाधायघसिद्ध्यर्थंजपमाचरेत्॥ ह

रिद्रामयपुष्पैश्चहरिद्रामयचंदनं॥ समर्पयेद्गलंकृत्वाजपं ५१

रात्रौसमाचरेत्॥ देवीभूत्वाजपेद्देवींअर्चनादिविधिव।घदिसमा

दान्मालिकाम्रेमोपतितंचितत्कुमारकः॥ पुनःपूजाप्रकर्तव्या

पूर्ववज्जपमाचरेत्॥ अप्पवस्यप्रयोगंचमालिकालक्षणंत

तः॥ पंचविंशतिभिर्मोक्षे त्रिंशत्पुष्टिपुकर्मसु॥ वशीकरणसंमो

हनेसखासमालिका॥ विंशाङ्गिस्तंभनेविघात्विनामेरुचमा

लिका॥ द्वेषोच्चाटनकर्मेषुमालिकाचाकैसंख्यया॥ ज्वररोगा

दिपीडार्थंपंचचैवचतुर्दश॥ भृगुवारेचसंग्रह्यद्रव्याण्ये

तानिपुत्रक॥ हरिद्रापंचकंपद्मंकस्तूरीचमगोगकं॥ स्त्रीखं

ङ्चागरं चैव रोचनं कुंकुमं समं ॥ मर्द्दयेच्छातलेनैव खलेनैव कु
मारिकः ॥ तेन कुर्यात् पुत्तलीं च चतुरंगुलमानतः ॥ सदा च सुंद
री देवी द्विभुजां बगलां विकं ॥ हस्ते वज्रधरां देवीं पानपात्रं च
बिभ्रती ॥ पीतवर्णां महाघूर्णां अर्धचंद्रं च पुत्तली ॥ प्राणप्र
तिष्ठां कृत्वा तु संस्थाप्य विधिनामकं ॥ अखंडतंडुलेनैव ह
रिद्रायुतमेव च ॥ कृत्वा एकांतरी मंत्रैः अभितान् भूमिं नि
क्षिपेत् ॥ मस्तके पुत्तलीं पूजां च कुर्यात् द्वैव विचक्षणः ॥ एवं कृत्वा
न खंडनं देवी प्रत्यक्षमाप्नुयात् ॥ यस्मै कस्मै न वक्तव्यं न

वक्तव्यं कदाचन ॥ एवं पूजाविधिं कृत्वा पुरा दूर्वासमो निरात
तत्वलं तत्प्रकारेण ग्रंथोक्तं फलमाप्नुयात् ॥ इति षड्विद्यागमे
सांख्यायनतंत्रे चतुर्विंशतिपटलः ॥ २४ ॥ नमस्ते बगलादेवी
शत्रुस्तंभनकारिणी ॥ भजेऽहं विधिपूर्वं च जयं देहि रिपुं दह
॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ नमः कैलासवासाय नमस्ते मुनिसे
वित ॥ चतुरक्षरमाहात्म्यं बगलायाश्च मे वद ॥ ईश्वर उवाच ॥
सप्तकोटिमहामंत्रे मंत्रराजमिमं शृणु ॥ षट्प्रयोगेस्तंभनं
च सर्वकर्मोत्तमोत्तमं ॥ यदा शत्रुभयोत्पत्तिस्तदानीमेव पुत्र

५३ क्रं ॥ वेदार्धवर्त्तिनि रेवास्ते सर्वपाशवीजमतः परं ॥ स्तम्भमायां समुच्चार्य क्रं कु
शं बीजमेव च ॥ चतुर्दशो चवगला सर्वमंत्रोत्तमोत्तमं ॥ न्यासं विद्यां प्र
वक्ष्यामि मंत्रमनेन पुत्रक ॥ पाशवीजं ततो मायां शक्तिरंकुशकीलकं
मन्त्रपंचवराहं च वागीशं बगलाद्यकं ॥ रमा च मन्त्रपंचैव वारा
हं च ततः परं ॥ वाग्भवं रेचलनावीजं विन्यस्य ततः सुतः ॥ चतुर्वर्ग
मिक्षं मंत्रं बगलावीजपूर्वकं ॥ प्रत्येकं च न्यसेत्पुत्र मंत्रसिद्धिम
वाप्नुयात् ॥ चतुर्वर्गो त्रिकं मंत्रं सर्वैरंगुलिभिर्न्यसेत् ॥ ततो ज
पेन्मंत्रराजं बगलाचतुरक्षरं ॥ अस्याक्र विध्यध्रुवं देयं पे क्तिः ५३

राकृतदाहृतः ॥ देवतां बगलां नाम्नि ध्यानं वक्ष्ये कुमारकः ॥ कुटिला
कलसंयुक्तां मदाघूर्णितलोचनां ॥ मदिरामोदवदनां प्रवालसदृ
शाधरां ॥ सुवर्णकलशप्रख्यकठिनस्तनमंडलां ॥ आवर्त्तविलसत्
नाभिसूक्ष्ममध्यमसंयुतां ॥ रंभोरुपदपद्मांस्तां स्तनभननां स्मरसमा
कुलां ॥ एवं ध्यात्वा महादेवीं कुर्याज्जपमतंद्रितः ॥ वेदलक्षं जपं कु
र्यात्पर्वताग्रे कुमारक ॥ शिवाशे वा परला शीलो मौनी भूत्वा समा ५४
हितः ॥ तर्पणं च दिवा कुर्यात्तु रात्रौ वा प्रजपेन्मनुं ॥ एवं कृत्वा
पुरश्चर्यां देवीप्रत्यक्षमाप्नुयात् ॥ रात्रौ होमं च कर्तव्यो दिवा त्र

मणो जयेत्॥ हरिद्रावस्त्रयुक्तं च हरिद्रावर्णचंदनं॥ हरिद्राया च
मालास्य हरिद्रावर्णी देवता॥ स्मरेच्च जपकाले तु सर्वसिद्धिकरं नृणां
मधूकपुष्पसंमिश्रं मर्चितेन जलेन च॥ तर्पणं तद्दशांशं च देवता
मूर्ध्नि निक्षिपेत्॥ आज्येन मिश्रितं चैव शर्करापायसं हुनेत्॥ पूर्णाहु
तिं ततः मनघ ब्राह्मणान्भोजयेतत॥ योगिनीं पूजयेत्पश्चात्तद्द्रव्य
युद्धिसमन्वितं॥ मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य नात्र कार्या विचारणा॥ आदौ
नालरूपिणीं कुरु सदा शदेशजां योगिनीं॥ नानालंकरणसं
युक्तां कुरु सदा प्रोच्यते ततः॥ नानावस्त्रभूषणेन सहितां स्त्रक् चं

दनालेपितां पूजागारमुपानयेत्॥ रहसि तत्स्वद्रव्यमुख्यासह कोलांश्च
चैव गुप्ता यस्मै नागपाचकुमारक॥ एतत्त्रिविधिपूजां च मुनिगुह्यं सना
तनं॥ लक्षैकस्य च मंत्रस्य केवलं हवनं च कुमारक॥ मंत्रसिद्धिकरं वक्ष्ये गो
पनं च कुमारक॥ सो नागपाचो वि॥ सुगोपत्रेण विधिना कौलिका चैव
मेव च॥ चतुर्द्वारसमायुक्तां गुप्तां पूजां कुमारक॥ सौ नागपाचो विधिरेव
व पश्चा गोपासनं मुखि॥ पाथितं मुक्ते द्रव्यमुक्ते लौकिकाचैनमेव च॥
पाचितं सिद्धिद्रव्यपूजां गुप्तां विधिमादरात्॥ पाचितं सिद्धिद्रव्यपू
जां च मंत्रयुतमादरात्॥ एतत्सौ नागपूजा चौ मुनिगुह्यं सुपावनं॥

५४

बिंदुपात्रस्थितं पूजा निर्गुणं योगिनां मतं ॥ एतत्तु तुर्यविधिर्वाच्यं देशिनाम
र्चनाविधि ॥ वक्ष्ये हं विधिवत्तत्पुत्र न देयं यस्य कस्य चित्त ॥ सद्य सिद्धि स्थि
तिश्चैव संहारं जीवन्मुक्तिपदं तथा ॥ एतदर्चाविधिनाम संकेत योगि
भिः सह ॥ सद्यः सिद्धि गौडदेशे तु स्थितिः केरलदेशके ॥ संहारार्चा कामरू
पे कुरुपांचालयोः परं ॥ पीठोपरि समावेश्य गन्धैः कौलागमक्रमे
अर्चनं गौडदेशीयं सद्यः सिद्धि पूजाक्रमं स्वयं ॥ पूर्वोक्त लक्षणोपे
तां मन्द पर्यंके तथा ॥ शयानां कृत्वा कन्यां च स्थितस्य च क्रमं समा
दरात् ॥ केरले तु स्थितिश्चैव सद्यः सिद्धिकरी तथा ॥ कौलसारं

५४

९१

तन्त्राणां सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमं ॥ पूर्वोक्तलक्षणोपेतां तिष्ठति कन्यकां तु वि ॥ का
मरूपाख्यदेशे तु संहाराख्य पूजनं ॥ पूर्वोक्त लक्षणोपेतां कृत्वा शय्यासु स
मादरात् ॥ बिंदुपात्रं गृहीत्वा तु तत्तु मुक्त्वा चैनं न्तु वि ॥ कुरुपांचालदेशे
तु अनिशं पूजनं तथा ॥ कौलसारतरं नाम आगमं तु विदुर्लभं ॥ सम्य
क्पूजाविधिश्चैव जपध्यानसमन्वितं ॥ देवी भूत्वा स्वयं पुत्र पंचमं च
समाप्नुयात् ॥ संहारार्चनया देवी तु पहासं हृत्त पूजनं ॥ पूर्ववत्स्वयं
चमीचैव सेवा ख्यां तस्य साधकः ॥ आदौ मध्ये तथा चांते बिंदु
पात्रार्पमेव च ॥ अर्चयेत् पंचमीकुर्यात् ग्रहणे चंद्रसूर्ययोः ॥

९२

५६

कुरुपांचालदेशोक्तेनिर्गुणोपंविधिस्तथा॥ एतदर्चाविधिश्चैवदुर्लभंवि
धिशंकरैः॥ गौडदेशार्चनंतुसंशांतिपुष्टिकरंतथा॥ एवमेवविधिः
पुत्रसर्वैश्वर्यप्रदायकं॥ कामरूपार्चनंपुंसांमारणादिप्रयोगकृ
त॥ कुरुपांचालदेशार्चासर्वसिद्धिप्रदासदा॥ एतदर्चाविधिंचैव
यःकरोतिसुबुद्धिमान्॥ जीवन्मुक्तसएवात्रससिद्धोनात्रसंशा
यः॥ नारीनिंदानकर्तव्यास्वपादाभ्यांनतांस्पृशेत॥ दृष्ट्वानारी
सामासीनांचंदनंचसमाचरेत॥ स्वप्रियामार्चयेत्पुत्रप्रियां
५६ पंचममादरात॥ स्वप्रियांविंदुपात्रंचगृहीत्वासाधकोत्तमः

अससंख्यांनार्चयेत्पुत्रविंदुपात्रमसंस्कृतं॥ असंस्कृतंपंचमंचेत
उन्मादीस्यान्नतांत्यजेत॥ इतिषड्विद्यागमेसांख्यायनतंत्रेपंच
विंशतियपटलः॥ २५॥ जातवेदमुखीदेवीजगत्तजननिकारिणी
जेयपीतांबरधरेवगलायैनमोनमः॥ क्रौंचभेदनउवाच॥
नमस्तेसिद्धिसंसेव्यसिद्धिविद्याधरार्चित॥ वगलाचतुरक्ष
र्योप्रयोगंवदशंकरं॥ तर्पणंमंत्रसंस्कारंरहस्यंवदशंकरं॥
ईश्वरउवाच॥ प्रयोगंतर्पणंचैववक्ष्येहंतवपुत्रक॥ तर्पणंदे
वेतावासंतर्पणंयंत्रसिद्धिदा॥ तर्पणंमंत्रसंस्कारंसर्वंतर्पणंम

चेत् ॥ तर्पणं द्रव्ययोगं चैतत्सुसिद्धं न संशयः ॥ अर्चनं कालसंख्यां चैव प्र
काशादि च व[illegible]तः ॥ गृहीत्वा कलशं सम्यग्वेष्टयेत्सूत्रविग्रया ॥ सं
स्थाप्य पाणिना स्पृष्ट्वा प्रजपेद्विधिना ततः ॥ आपो वा इति मंत्रेण
मंत्रयेत जलं पुनः ॥ उपचारैः षोडशभिः पूजयेत्कुंभमादरात् ॥
ततोक्तविधिना सम्यक्पूजनं तदुदाहृतं ॥ काकोलूकरजोग्राह्यं तं
त्रैगैव तु पुत्रकः ॥ उलूकच्छेदनेनैव पवित्रं ग्रंथिमाचरेत् ॥ तत्स्य वि
त्रेणासंयुक्तः तर्पणं स्यात्सुतेन च ॥ नेत्ररोगी भवेच्छत्रुः ध्रुवं धो अ
पंते ध्रुवं ॥ काकपत्रेण लोकस्य तु पवित्रं ग्रंथिमादरात् ॥ तेनैव स

हस्तं तर्पयेत् अस्तुतं साधकोत्तमः ॥ काकावद्भ्रमते शत्रुः मोहिमामारणां
तिकं ॥ काकोलूकस्य पक्षाभ्यामेकीकृत्य सुबुद्धिमान् ॥ कृत्वा पवि
त्रग्रंथिं च तर्पयेद्युतं तथा ॥ अस्तुतं बगलामंत्रैः शत्रुः विद्वेष
णं भवेत् ॥ वाराहरोमजं चैव पवित्रं ग्रंथिमाचरेत् ॥ तदूर्जस्त
र्पयेन्नैव अन्नद्वेषोभिजायते ॥ अन्नद्वेषात्मासमात्रात् स
शत्रुरवशिष्यते ॥ केशं च खरखालं च पवित्रग्रंथिमाचरेत् ॥
तद्वद्वे उष्ट्ररोमाश्च कृत्वा पवित्रग्रंथिं च ॥ ध्यात्वा देवीं तत्त
पुत्रं तर्पयेद्युतं तथा ॥ उन्मादी च भवेच्छत्रुर्मूकोनवतिपडि

तः ॥ पूर्ववद्वाजिरोमिणतर्पणं चकुमारकः ॥ हिक्कारोगी भवेच्छत्रुः रिपु
भ्रान्तो भविष्यति ॥ खररक्तेन संमिश्रं अर्चितं जलेन तर्पणं ॥ जिह्वा
स्तंभनमाप्नोति वागीपतिसमोऽपि वा ॥ श्वानरक्तेन संमिश्रं अर्चि
तं जलतर्पणं ॥ आद्भुतं चाकरोत्पुत्र श्वानवन्मत्तो महीं ॥ उलूकरक्त
संमिश्रं वारिणा पूजितेन च ॥ अयुतं तर्पणोत्पुत्र जातं पंथो भवं
ति ध्रुवं ॥ मार्जारवालरक्तेन मिश्रितं जलतर्पणं ॥ भ्रान्तचित्तो
भवेच्छत्रुः रयुताद्वं न संशयः ॥ विड्वराहेण रक्तेन मिश्रितं
जलतर्पणं ॥ उन्मादी च भवेच्छत्रुः रयुतो देवपुत्रकः ॥ लुला

यरक्तसंमिश्रं जलेनैव तु तर्पणं ॥ आयुतो द्वेषिणं भवेत्सम्यक्कलं करुते
न्ह्नणं ॥ भृंगारक्तसंमिश्रं जलेनैव तु तर्पणं ॥ शत्रूणां मारणं पुत्र आ
युताच्च न संशयः ॥ काकरक्तेन संमिश्रं अर्चितेन जलेन च ॥
तर्पणं चायुतेनैव बत्रोणारोगी भवेद्रिपुः ॥ शशकस्य च रक्तेन
मिश्रितं जलतर्पणं ॥ आयुतं च भवेत्पुत्र अणान्मारणकं भ
वेत् ॥ मेषस्य पुच्छरक्तेन मिश्रितं जलतर्पणं ॥ द्रव्येणैव च सं
मिश्रं अयुतं जलतर्पणं ॥ अनेन चिंतितं कार्यं भवत्येव न
संशयः ॥ एतत्तर्पणयोगं च सिद्धात्सिद्धतरं स्मृतं ॥ नवक्त

व्यंनवक्तव्यंनवक्तव्यंकदाचन॥ इतिषड्विद्यागमेसांख्यायनतंत्रे ६९
षड्विंशपटलः॥२६॥ नानालंकारसोभाढ्यांनरनारायणप्रि
यां॥ वंदेहंवगलांदेवींपरब्रह्मात्मिदेवतां॥ क्रौंचभेदनउवाच
वंदेपाशुपताध्यक्षंपरमानंदविग्रहः॥ वदहोमप्रयोगंचव
गलाचतुरक्षरे॥ ईश्वरउवाच॥ वक्ष्येहोमविधिंसम्यक्
सावधानेनपुत्रक॥ पिचुमंदफलेनैवहुनेदयुतमाद
रात्॥ तेनैवशत्रुसंहारंप्राप्तानचिंतोभवेद्ध्रुवं॥ करवीरस
६९ फलाद्रुसअयुतंवाज्यसंयुतं॥ हुनेत्त्रिकोणेकुंडेच(

अयुतात्कुमारीणांपालाशबीजमयुतंग्रासमध्येचकुंडके॥ अग्नि
कोणेहुनेन्मंत्रीयदाग्रामस्यपंडितः॥ तदानीमेववश्यालिस्वर्दिवि
स्थितंनाप्नुयात्॥ वटमूलंसमाश्रित्यहलकुंडंत्रिकोणकं॥ त
त्फलेनहुनेद्रात्रौअयुतंचाज्यमिश्रितं॥ नायापतिसमोविद
न्नूनंतत्क्षणाद्भ्रांतिंनाप्नुयात्॥ अश्वत्थस्यमूलमाश्रित्यकोण रि
केतिकुंडके॥ तत्फलंचहुनेत्पुत्रअयुतंचाज्यमिश्रितं॥ स्पर्श्य
कश्मलसंयुक्तोम्रियतेनात्रसंशयः॥ औदुंबरस्यमूलेतुषट्को
णात्मतिकुंडके॥ होमयेत्तत्फलेनसम्यक्अयुतंचाज्यसंयुतं॥

व्यं नवलक्षं व्यं नवलक्षं व्यं कदाचन ॥ इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतंत्रे ६९
षड्विंशपटलः ॥ २६ ॥ नानालंकारसंशोभां श्रीनरनारायणप्रि
यां ॥ वंदेहं बगलां देवीं परब्रह्माभिदैवतां ॥ क्रौंचभेदन उवाच
वंदे पाशुपतां ध्यक्षां परमानंदविग्रहः ॥ वद होमप्रयोगं च व
गलाचतुरक्षरे ॥ ईश्वर उवाच ॥ वक्ष्ये होमविधिं सम्यक्सु
सावधानेन पुत्रक ॥ पिचुमंदफलेनैव हुनेद्युतमाद
रात् ॥ तेनैव शत्रुसंहारं भ्रांतचित्तो भवेद्ध्रुवं ॥ करवीरस
६९ फलानां दुस अयुतं वाज्यसंयुतं ॥ हुने त्रिकोणकुंडे च ।

अयुताद्दुग्धमारिर्यैः पालशावीजमयुतं ग्रासमध्ये च कुंडके ॥ अग्नि
कोणे हुनेन्मंत्री यदा ग्रामस्य पंडिता ॥ तदानीमेव वस्त्रालिस्य बंधि
सिद्धिं तं माप्नुयात् ॥ वटमूलं समाश्रित्य कृत्वा कुंडं त्रिकोणकं ॥ त
त्फलेन हुनेद्रात्रौ अयुतं चाज्यमिश्रितं ॥ नाथापतिसमो विद
न्नृत्त तत्क्षणाद्धांति नाप्नुयात् ॥ अश्वत्थस्य मूलमाश्रित्य कोण त्रि
कोतिकुंडके ॥ तत्फलं च हुनेत्पुत्र अयुतं चाज्यमिश्रितं ॥ स्पर्श्य
कश्रणसंयुक्तो म्रियंते नात्र संशयः ॥ औदुंबरस्य मूले तु षट्को
णाकृति कुंडके ॥ कोमलं तत्फलं सम्यक् अयुतं चाज्यसंयुतं ॥

शत्रुनामसमायुक्तंजुहुयादयुतंतथा ॥ प्रेतागारेवापुर्वेढौवातु
कुंडकेवैरिस्त्रीणांभवेत्सद्योऽस्त्रवद्दुःखंनिरंतरं ॥ २० ॥ विलाशिता
ल्म न्धतैलाढ्यस्वशाल्मलीरहस्यसभवान् ॥ एवंवजुहुनेत्पुत्रंमेहरोगि
भवेद्द्विषुः ॥ २१ ॥ एवंहोमप्रयोगंतुरात्रौकुर्यात्कुमारक प्रये
७२ गमंत्रतंत्राणिसत्यमेवनसंशयः ॥ २२ ॥ इतिश्रीरुद्रयामलेन
गोध्यायनतंत्रेसप्तविंशतिपटलः ॥ २७ ॥ श्रीःपीतांःबग
लांभोलुप्रतिकाशांनीलकोमलकुंतलां ॥ वंदेहंबगलांदे
वींरंजनमनास्त्रस्वरूपीणीं ॥ १ ॥ क्रौंचभेदनउवाच ॥ विश्वना

थनमस्तुभ्यंविरूपाक्षनमोनमः ॥ त्वगमास्त्रभिनीविद्याप्रयोगं
वदशंकर ॥ २ ॥ ईश्वरउवाच ॥ बगलाहृदयंमंत्रंगुप्तंदुस्तरंतत्
था ॥ एतच्छ्रवणमात्रेणमंत्रसिद्धिमवाप्नुयात् ॥ ३ ॥ नध्यानं
नचहोमंचनजपोनचतर्पणं ॥ सकृदुच्चारणान्मंत्रंचिं
तितंचभवेद्ध्रुवं ॥ ४ ॥ नवाभिषेकोनचमंत्रदीक्षानवावि
धिःकालविधिश्चदेवता ॥ नचापिवेदंहृदयंचसंस्मरे
वशीकरंतद्बगलाख्यकंमनुः ॥ ५ ॥ बगलाहृदयोमंत्रोब्र
ह्मादीनांचदुर्लभः ॥ सकृदस्यस्मरणमात्रेणवांछितंफलमा

ष्नुयात् ॥६॥ संचारयान्भवेत्स्तंभं गुर्वादीसकलमाप्नुयात् ॥ दरिद्रो भुव
तिश्रीमान्सुलब्धो भवति पंडितः ॥७॥ चतुरो मूर्खश्चैव कीर्तिमा
न्निंदितो भवेत् ॥ कवीश्वरोपि चोन्मादी भोगशक्तोपि रोगवा
न् ॥८॥ सत्यवाक्सत्यरोगी च कुलयोनिंदितो भवेत् ॥ मानी
लज्जाविहीनश्चैव निष्क्रियो वश्यतां व्रजेत् ॥९॥ एतद्विनाश
लैपुत्रे स्वकृतं कीर्तिकारणं ॥ गुणाश्च वर्धते पुंसां स्त
स्यनाशनकारकं ॥१०॥ बगलाहृदयं मंत्रं सकृद्दावर्ते
यत्तु यः ॥ तस्यालेषनमात्रेण नष्टस्यापभ्रंजोपि वा ॥

॥११॥ बगलाहृदयं मंत्रं मुपवासजपरस्य च ॥ करोति तस्य संतो
षं तस्य सिद्धिर्न संशयः ॥१२॥ येन नाप्नुवापन क्रौं च भेदन त
स्कंण ॥ हृन्मंत्रं जप्यते पनवांछितं फलमाप्नुयात् ॥१३॥ तं
त्रं त्रोंकारमतुलं ततः स्वस्वविधानतः ॥ वद्देहे तेव सर्व
क्रौं च भेदन तस्कंण ॥१४॥ पाशबीजं समुद्धृत्य ये स्वध्ये
मायां समुच्चरेत् ॥ अंकुशं बीजमुद्धृत्य भवाराद्दसदे
च्चरेत् ॥१५॥ वाराही वाग्भवं चैव कामराजमतः परं ॥ श्री
बीजं भुवनेशी च बगलामुखि चोच्चरे ॥१६॥ आवेशय

आं ह्रीं
क्रौं
ऐं क्लीं श्रीं
ह्रीं बगला
मुखि आं
स्वाहा आं ह्रीं क्रौं आं ह्रीं क्रौं मम हृदये चिरं तिष्ठ वतिष्ठ

१३

हृदयें चोत्काय पाशावीजं ततोच्चरेत् ॥ स्तंभय मायां लक्षुच्चार्य अं
कुशं वीजमुच्चरेत् ॥ पाशवीजं समुच्चार्य स्तंभय मायां स
मुच्चरेत् ॥ १४ ॥ अंकुशं वीजमुच्चार्य ममशत्रून्ततो वदेत्
हृदयेन पदमुच्चार्य चिरं तिष्ठ हृदयं भवेत् ॥ १९ ॥ वंध्या
या मार्जयेदंगं वगलाहृदयेन च ॥ वंध्या पुत्रवती चैव
षण्मासाद्भवति ध्रुवं ॥ २० ॥ वगलाहृदयेनैव त्रिः सप्तमभि
मंत्रितं ॥ पयः पिबेत्तु या वंध्या सैव पुत्रवती भवेत् ॥ २१ ॥
देवि विमेषु च रोगेषु नानाभयसमुद्भवे ॥ त्रिसप्तमंत्रि

१३

ततोयं सद्यो नेमैल्यमाश्नुयात् ॥ २२ ॥ नित्यमष्टोत्तरशतं वग
लाहृदयं महत् ॥ चिंतितं च भवेत्सद्यो नात्र कार्या विचारणा
॥ २३ ॥ इति श्रीरुद्रयामले सांख्यायनतंत्रे ... षट्विंशतिपट
लः ॥ २४ ॥ श्रीः श्यीना ॥ नमस्ते देवदेवेशि नमः पंत्रगतरूपि
णी ॥ ध्यानेन प्राप्यते देवि बगले त्वां न मान्यहं ॥ १ ॥ क्रौंच नंद
नेउवाच ॥ अपष्टमूर्ते नमस्तुभ्यमानंदगुणसागर ॥ बग
लाहृदयस्यास्य यं त्वं नेवेदशंकर ॥ २ ॥ ईश्वर उवाच ॥ विदु
विके एषसंक्षेपाच्चत्तत्वयो विनिश्चितं ॥ षष्ठोज्ञोनां चैव वदंतं

१४ चतुरस्रद्वयसंयुक्तं ॥३॥ मध्ये लिखेन्महामंत्रं वगलाहृदयं तथा।
त्रिकोणेषु लिखेद्बीजं वगलाख्यं स्वरूपवत् ॥४॥ षट्कोणेषु लि
खेन्मंत्रं षट्त्रिंशदक्षरं तथा। ॥ शत्रुदारी महामंत्रं माद्यव
र्ते लिखेत्क्रमात् ॥५॥ तस्योपरि च संवेष्ट्यं पंचाशद्वर्णमा
दरात् ॥ तस्योपरि च संवेष्ट्य प्राणस्थापनं गमन्तुं ॥६॥ त
स्योपरि च संवेष्ट्यं पंचाशद्वर्णमादरात् ॥ तस्योपरि च
षट्कोणे वगलां चतुरक्षरी ॥७॥ कोणे कोणे लिखेन्मंत्रं
प्रत्येकं च कुमारकौ ॥ एवं च विलिखेद्यंत्रं स्वर्णरौप्यादिता १४

म्रयोः ॥८॥ अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां भौमवासरे ॥ उ
त्तराभिमुखो भूत्वा लिखेन्न्यासस्वरोसंभवे ॥९॥ लिखित्वा
शुभलग्ने तु स्पष्टं कलाप्रपूजयेत् ॥ पूजयेदेकवारे च स
हस्रं प्रजपेन्मन्त्रं ॥१०॥ सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं दुर्गाहृदयमा
दरात् ॥ योगिनीं पूजयेत्तत्र धूपदीपार्चनाविधिः ॥११॥ कौ
लार्चनविधानेन सिद्धिमंत्रो भवेद्ध्रुवं ॥ सुरक्तैः पूजे
येद्यंत्रं हयारिकुसुमादिभिः ॥१२॥ इष्टसिद्धिर्भवेत्त
स्य अच्युतं जपमाचरेत् ॥ वगलाहृदयेनैव स्याप्यात्तर

शतं जपेत्॥१३॥ मल्लिकाकुसुमैनैव अष्टोत्तरशतं तथा॥
वगलाहृदयेनैव मंत्रं ये जुहरशांतये॥१४॥ श्येमंतकुसुमैनै
व मंत्रं ये छु सुमादरात्॥ वगलाहृदयेनैव मंत्रं अष्टोत्तरशतं त
था॥१५॥ अभ्युत्तं वेदशास्त्राणां व्याख्याता भवति ध्रुवं॥
वकुलैः पूजयेद्यं त्रं पुत्रवान् भवति ध्रुवं॥१६॥ पाटलास्य कु
सुमैनैव जंत्रराजं कुमारक॥ विद्यासिद्धिर्भवेत्तस्य पूर्व
संख्याक्रमात्स्तुतः॥१७॥ पद्मपत्रेण संपूज्य पूर्ववन्मंत्र
सादरात्॥ कुवेरसदृशो भूत्वा ददाति भुवि संपद॥१८

न्यथा वर्त्तेयंत्रराजं प्रपूजयेत् पूर्ववत्स्तुत॥ त्रैलोक्यं वशमाप्नोति प्रजाप्य
श्च प्रभावतः॥१९॥ चंपकैश्च कुसुमैः पूजयेद्यः कुमारक॥ तस्य
दर्शनमात्रेण वादिनो निष्प्रभा मताः॥२०॥ बिल्वपत्रेण सं
पूज्य पूर्ववत्संख्या स्तुते न च॥ द्रव्यलाभो भवेत्तस्य अचिरादे
व पुत्रक॥२१॥ तुलसीमंजरीभिस्तु पूर्ववत्पूजयेन्नरः॥ रा
ज्यलाभो भवेत्तस्य अचिरादेव पुत्रक॥२२॥ अशोकपुष्पैः
संपूज्य पूर्ववद्विजते द्विषः॥ स्वराज्यं भवेत्सुत्र अथवा
लीनमनेन ध्रुवं॥२३॥ केतकीकुसुमैनैव पूर्ववत्पूजयेत्स्तुत

श्चिंतितं लभंतेसौ विविधं वस्त्र वंचनं तथा ॥२३॥ पीतवर्णेन्नु
ध्येण निर्गंधेन सुगंधिना ॥ स्वर्चयेदच्युतं पुत्र षोडशैः नुपचा
रकैः ॥२५॥ वाक्सिद्धिर्भवेत्तस्य देवीकृपया न संशयः ॥ तस्य
दर्शनमात्रेण सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् ॥२६॥ एतत्तत्त्वं बगला
मंत्रं मुनिगुह्यं सुपावनं ॥ प्रकाशयेपि कस्यापि देवताशाप
माप्नुयात् ॥२७॥ इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतंत्रे एको
१६ नविंशपटलः ॥२८॥ श्रीः पीताकल्पद्रुमाधो हेममणिलांग
विलसच्चित्रोल्लसत्कांतिं ॥ पंचप्रेतासनमारूढं भक्ते

११३

जनकामवितरणशीलां ॥१॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ नमस्तेस
र्वसर्वेश पुराणपुरुषोत्तमः ॥ बगलाष्टाक्षरं मंत्रं वदमेक
रुणाकर ॥२॥ ईश्वर उवाच ॥ वदादि शक्तितारादे पाशवी
जमनंतरं ॥ सान्ध्यमायां समुच्चार्य अंकुशं बीजमेव च
३ ॥ बगलाच समायुक्तं मंत्रमष्टाक्षरं भवेत् ॥ ब्राला
ऋषिश्छंदोयं गायत्रं समुदाहृतं ॥४॥ ॐ बीजं ह्रीं च श
क्तिश्च क्रौं कीलकं मुदाहृतं ॥ न्यासविद्याच बगलामनंतरा
जवदाचरेत् ॥५॥ ध्यानं चैव प्रवक्ष्यामि मंत्रभेदानुसारतः ॥

श्राहीं क्रौं बगल
११३

पुर्वंतीर्थमदोन्मत्तांपीतांबरधरांशिवां ॥ पीतभूषणान्येषांगीस ११
मपीनपयोधरां ॥ मदिरामोदवदनांप्रवालसदृशाधरां ॥ ७ ॥
पानपात्रेचशुद्धिंचदधतींवगलांभजे ॥ एवंध्यात्वाजपे
त्सुत्रेवगलाष्टाक्षरींमनुं ॥ ८ ॥ श्मशानेचैकजपंकुर्याध्यायेद
धेतपोःपरां ॥ प्रेशाकमूलेनिवसन्मधुरारससंयुतं ॥ ९ ॥ ह
रिद्रामालिकांभिक्षुर्वर्णालंदजपेन्मनुं ॥ आग्रहपुत्रनयणं
चेहेतुसंमिश्रवारिणा ॥ १० ॥ त्तदशांशंकुनेत्तत्रम्भोजेन
११ चसमंमधु ॥ योगिनीपूजयेत्पश्चाद्धर्मकैलागमक्रमा

त् ॥ ११ ॥ श्मशानेरात्रौजपेत्पश्चात्स्ववृत्तंचाष्टपातंचवा ॥ तह
योमेनवेदेवीनान्यथाशिवनापितं ॥ १२ ॥ रवंमंत्रस्यमा
हात्म्यंशिवाजानातिनान्यथा ॥ बिल्वमूलेजपेन्मंत्र
मयुतंध्यानपूर्वकं ॥ १३ ॥ स्त्रीवाजायतेपुत्रीदरिद्रो
पिनसंशयः ॥ अश्वत्थमूलेमजपेपूर्ववद्युतंनयः ॥
१४ ॥ प्रश्रुतानांचशास्त्राणांव्याख्यातानभवतिध्रुवं ॥
शमीमूलेजपेन्मंत्रंमयुतंविजितेंद्रियः ॥ १५ ॥ न्यग्रोध
जपंलभेत्सिद्धोक्तंनपास्येनपुत्रकं ॥ बदरीमूलमाश्रि

१८

त्य कृत्वा तु तं पूर्ववेव जपेत्॥१८॥ वशीकरणसंमोहं जायते चैव वि
चिंतनात्॥ औदुंबरतरोर्मूले पूर्ववज्जपमाचरेत्॥१९॥ कुवे
रसदृशश्रीमाञ्जायते च न संशयः॥ कदलीमूलमाश्रि
त्य पूर्ववज्जपमाचरेत्॥२०॥ प्रयोगादीनि सर्वाणि पूर्ववत्
कारयेत्सुधीः॥२१॥ एतत्क्रमेण वै पुत्र वगलाष्टोत्तरी वि
धिः॥२२॥ संहृत्येन मवाप्नोति कोः किं पुनः भूमिपः सि
इति वडिघागमे सांख्यायनतंत्रे त्रिंशपटलः॥३०॥
१७ श्रीपातालः॥ विश्वेश्वरी विश्वविधा विश्वनंदस्वरूपिणी

११८

पीतवस्त्रदसंतुष्टा पीतांहृदि निवासिनी॥१॥ कौंचभेदन उवाच
विश्वाराध्य भवानीश विश्वासत्तिगुणाकर॥ ईश्वर उवाच॥ स
मस्तकर्मणां धंसे सर्वोपद्रवनाशने॥२॥ जालितंतेभमनं स्त
भे क्रूरकृत्यानिवारणे॥ अष्टवेतालशमने सर्वभैरवनाश
ने॥३॥ मातृगणशांतिजनके स्तंभने ज्वरदासो॥ देवदान
वदैत्यादिशमने भ्रमनाशने॥४॥ स्वमस्तोपद्रवध्वंसे सप्र
जनादिविनाशने॥ कारागृहविनाशार्थे प्राप्तमाणस्य के सं
कटे॥५॥ विंशात्मसुद्धिविनाशार्थे विद्विशा द्वाणनाशने॥ तुची

११९

१९

प्रयोगविध्वंसे महाशस्त्रास्त्रपातने ॥६॥ गतिस्तंभे मतिस्तं
१९ भे स्तंभयोग्निस्तंभनेपि च ॥७॥ नानारोगविनाशार्थे नानाक्ले
शनिवारणे ॥८॥ रक्षोराजकुले शांतौ प्रयोगनाशनेपि
च ॥ परप्रयोगविध्वंसे परकृत्यानिवारणे ॥ वा कृत्यावि
शस्तंभनेप्येवं प्रयोगं बगलामुखाः चरः ॥ अनेनैव योगवर्य
ण सर्वदोषनिवारणं ॥२॥ ॐ एष बगलामुखं तद्योगं सर्वयो
गोत्तमोत्तमं ॥ पीतांबरगतं वाचं पीतवस्त्रं द्वयान्वितं ॥१
१४॥ पीतयज्ञोपवीतं तु मनसा पीतासनीस्तु तं ॥ हरिद्रास्रे

११९

एवं त्रिनासर्वकार्ये जपादिके ॥११॥ वडवानलनामानं वा
णमादौ जपेच्छतं ॥ उल्कामुखमिधं वाणं द्विशतं प्रज
पेत्स्तुतं ॥१२॥ ज्वालामुखमिधं वाणं त्रिशतं प्रजपेत्स्तु
तं ॥ जातवेदमुखी वाणान् तदंते संस्मरेत्स्तुतं ॥१३॥ रुद्र
न्मुखीवाणं जपेत्पंचशतं स्तुतं ॥ एकाक्षरी महावि
द्यां कुल्लुकादिसमन्वितां ॥१४॥ नेत्रत्रलक्षं जपेन्मंत्रे
क्रूरकर्मणनाशने ॥ हरिद्रायाचरेद्धोमं कान्त्यं गौर
वमिच्छति ॥१५॥ घातेत्रिशतकं पुत्रसहस्त्रं त्रिसहस्त्रकं ॥

१२०

८०

कुनेद्दशासहस्रंवादरिद्राद्युत्तमिष्यिते:॥१५॥दरिद्रोनाम

मांत्रेणक्रूरकर्मेणनाशनं॥तर्पयेत्तालनीरेणदन्तुना

मांजयेत्सुत॥१७॥श्रीमन्नाम्नस्तुवासिनीभक्त्यावाल्लोवा

चकुमारिकां॥सौभाग्यंवोकर्मेणवश्यानामुञ्जवधा

रणात्॥१८॥वेधनस्त्रिपुरस्यैवदीपकास्तुस्मयेयाजना

त्॥कृत्याविशस्तेभेनारव्योयोगःसर्वेविशापहः॥१९॥

त्रैलोक्यविजयंनामकवचंमंऽस्लेतत्पा॥पंचास्त्रंमं

लपठनात्फुरुटोजायतेसुत॥२०॥पीताशीपीतपा

१२१

८०

नीचपीतशय्यासमन्वित॥पीतांवरहितसंयुक्तः॥पी

तैपूजापरायणः॥२१॥पंचक्रमसमासक्तःसिद्धिनागी

नःस्मृत॥घसनीसर्वविघ्नानांरह्नीणांसकलोपद्रं॥

२२॥मपिनीसर्वशत्रूणांनाशिनीस्वेरहंस॥उप

संहारयोगश्चयोगोयंचलतिध्रुवं॥२३॥अन्ययोग

समारंभात्कृतंसिध्यतिवानवा॥योगमेनंसमासाघ

सिद्धिनागीरेनरःकैलो॥२४॥अघोरास्त्रेपाशुपतेसं

हारेमोहनेपिच॥षड्विंशदस्त्रसंस्तेनः॥पंचास्त्रेणमजा

१२२

यंते ॥२५॥ यं चास्त्रशस्त्रविज्ञानी पंचमोतिकसिद्धियुक् ॥ ८२
श्चाघस्त्वडवाबारणारणादिस्तंभने जपेत ॥२६॥ ज्वा
लामुखी च तृतीयास्त्रं स्तंभनेऽविदेवतेः ॥ जातवेदमु
खीवाणी बद्धविश्चादिरवगादिरवेला ॥ सर्वकर्म
से शौं तेन चतुर्थं प्रजपेत्स्तुत ॥२७॥ बृहज्ज्ञानुमुखी वा
णाः पंचमः परिकीर्तितः ॥ षट् च कोटि चामुंडाक
रनी कोटिश्च तंस्तुतः ॥२८॥ सप्ताष्टकोटित्रिपुरायं
८२ चाशात्कोटिभैरवा ॥ नारसिंहाया तु धानाः शतेन

कोटिपूतेना ॥२९॥ समस्तास्तंभनं पुत्रपं चमेन प्रजायते
हस्तेस्तं धाययं चास्त्र प्रशनास्त्रं स्मरे मुखे ॥३०॥ सेकुस्मा
सु खभागी स्यान्नानेकार्यविचारणा ॥ त्रैलोक्य विजे
या स्यां च स्मरेत्सदा मुक्तमं ॥३१॥ यथा तं कुंडे षट्कुं
डे दिकायां विशेषितं ॥ चत्वांशक घाप्रत्तागेनोपं
चस्यानेकुं नेद यि ॥३२॥ चत्वरे सर्वे कार्ये षं हो मयेत्
कुर्ते नागेतं ॥ शमितु शान्त्यु के सुवे च लि घृतावहेति
चक्रे मात्रा ॥३३॥ प्रणानाप्रीत्तणा पात्रमाज्य स्या

८२

तौ। चयस्तनुरव॥ फेत्कारशं प्रणिपात्रं च चक्रलं चार्पयेत्तु पागकः
३५॥ फेत्कारत्वं वेतु संपाद्य होमं कुर्यात्प्रयोगवित्॥ क्रूरके
मोरगानि नीशेनात्र केनक्रूने स्तुत॥ ३६॥ पातपुष्पैरथ जु
हुयात् क्रूरकर्मविमनाशने॥ क्रूरे रणतवेदेवक्रूर
विग्रहवारणं॥ ३७॥ इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्य
श्रोतुमिच्छसि॥ इति षष्टिपागमे सांख्यायनतंत्रे ए
कोनविंशपटलः॥ १९॥ श्रीपीताः॥ यो सिदाकवेण
सत्कां पुल्ले चंपकसंनिभां॥ दुष्टस्तंभननासत्कें ८२

बगलां स्तंभनीं भजे॥ १॥ श्रीभैरव उवाच॥ नमस्ते सर्वस
र्वेशाक पूर्णस्तुतिसंनिधे॥ योगीन्द्र सर्वादिस्सर्ववेदवीजभे
रं पद्मभो॥ ईश्वर उवाच॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
बगलामंत्रनिर्णये॥ षट्त्रिंशदक्षरी विद्या त्रिधा त्रि
परिनिष्ठिता॥ ३॥ सांख्यायनमते देव्या नारायण ऋ
षिः स्मृतः॥ अनुष्टुप्छंद आख्यातं देवता बगला
मुखी॥ ४॥ सांख्यायनमते देव्या वामचारविधिः स्मृ
तः॥ ब्रह्मयामलसंमत्या ब्रह्मा चास्य ऋषिः स्मृतः प

८३

गायत्रीछंदस्तद्दिष्टंदैवतंस्यैवकीर्तितं ॥ जयदुर्गाख्य
यामन्त्रेन्द्रऋषिर्नीरद एव हि ॥६॥ छंदश्चादिकं पूर्ववत्स्या
दितिसंदीपतीमतं ॥ हरिद्रासंहितायां तु ऋषिर्नार
दएणमतः ॥७॥ त्रिष्टुप् छंदस्समाख्यातं देवता चग
लामुखी ॥ सांख्यायनमतं देव्याः फलं जागर्ति केव
लं ॥८॥ ऋष्यादिकं जपं कृत्वा ततो विद्यां जपेत्सुधीः
ऋष्यादिकं विनादेवी बगलाहि न सिध्यति ॥९॥ अ
विच्छिन्नस्थितत्रयकं मंत्रभेदात्प्रदर्शितं ॥ बीजसप्तश

८३

१२८

प्रवक्ष्यामि सांख्यायनसुखोद्भवां ॥१०॥ शिवबीजं शक्तियुतं रतिबिं
दुसमन्वितं ॥ विद्वेशो वातरागस्तेन तु बीजं यो जपेत्सुत ॥११॥ स्थि
रमायात्रिवर्णोक्ता विद्यात्रिका तरीसुभा ॥ अनया विद्य
या देवि किं न सिध्यति भूतले ॥१२॥ पीतवासमते पुत्र स्थिर
मायां शृणु प्रिया ॥ स्थिररूपा तु या माया स्थिरमाया तु
सा मता ॥१३॥ तद्दुकारं शृणु प्राज्ञ गगनार्णसमुद्धरेत् ॥ स्थि ८
ल रबीजं तु समुद्धृत्य परं तत्र विंदु विभूषितं ॥१४॥ स्थिरमाया त्रिवर्णं
पुत्र विंध्यवर्षे चे दद्भूषिता ॥ एवं सप्ता महाविद्या केलिता सिद्धि
ता सुत ॥१५॥ रेफयोगान्महाश्रीर्वर्तिः शक्ता फलदायिनी ॥

१२५

रेफयुक्तं जपेद्विद्यां फलं दीनां नसंजपेत् ॥ १९ ॥ रेफहीनां जपेद्विद्यां ८४
कोटिजापान्नसिद्ध्यति ॥ तस्माद्रेफसमायुक्तो जपः सिद्धिदः पर
मेश्वर ॥ १७ ॥ संजपेत्प्रयतः पुत्र तस्य सिद्धिर्भविष्यति ॥ लघुबीजं
महाबीजं जपेदभ्यासमेव हि ॥ १८ ॥ वगलामात्रकां न्यस्य कु
ल्लुकां च विचिंतयेत् ॥ सेत्वादिकं महाराज तं न्यस्य मस्तु जपं
जपेत् ॥ १९ ॥ ततो वै प्रजपेद्विद्यां सदा जाग्रत्स्वरूपिणीं ॥ यो
नेवासी मन्त्रे पुत्र पंचप्रेतगतां स्मरेत् ॥ २० ॥ चतुर्भुजां द्वादि
भुजां पीनां रोचवनिवासिनीं ॥ सुधार्णवसमासीनां मणि
८४ मंडपमध्यगां ॥ २१ ॥ सांख्यायनमते पुत्र संस्मरेद्वगलां ततः

२. सुत ॥ सुदर्शनान्यश्रिमानमायैवगलापरिनिष्ठिता ॥ २२ ॥ श्रीका
ल्याउत्तरीमन्त्रायेवगलापूजितासुता ॥ इति षड्विद्यागमे सां
ख्यायनतंत्रे द्वात्रिंशपटलः ॥ ३२ ॥ श्रीपीतां ॥ योगिनीकोटि
सहितांपीठारोपिवंचलां ॥ वगलांपरमांवेदपरब्रह्मस्वरूपि
णीं ॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ चिदानंदघनस्वामिन्सारमन्त्र
ब्रूमोवद सर्वातीतपरेशान सर्वज्ञतहितात्मकार ॥ २ ॥ ईश्वर उ
वाच ॥ यस्य प्रपस्मुखवक्त्राभि सर्वकर्मणा नाशने ॥ किंकेन
नामसंप्राप्तं किंकेन शोधितं कारकं ॥ ३ ॥ कारणं तत्र केन्यस्या
तेसर्वकथ्यते श्रूयतां ॥ आदौ मन्त्रं जपेत्स्तुत्रिसहस्रमत २

द्वितः ॥ ८ ॥ ततः कवचमालोच्य पुनर्मंत्रजापे ये ॥ षड्विंशत्क्षा
रमावर्त्ते पुरश्चरणं स्मृतं ॥ ९ ॥ सर्वकर्मणां निर्नाशे योगायं
परिकीर्त्तितः ॥ अनुलोमविलोमेन द्वितीययोग ईरितः ॥ १
त्रिशतं च शतं वापि प्रोक्तं तु रसहस्रकं ॥ अथ तत्र शतं वा
पि कवचं पूर्ववद्भवेत् ॥ ७ ॥ दुष्कर्मणां निर्नाशे योगायं प
रिकीर्त्तितः ॥ अनुलोमविलोमेन योगो वस्तु विधिस्मृतः ॥
च ॥ षड्विंशद्वारमावर्त्ये नैवेद्यं के पुनः स्तवपाठा ॥ कवचं चैव प
ठेदादौ मध्ये स्तोत्रं पुनश्चरेत् ॥ ८ ॥ शतावर्त्तेन मा अस्य

८५

१३१

क्रूरकर्मणां नाशने ॥ अनुलोमविलोमेन द्वितीयो योग ईरितः ॥ १०
गायत्र्यां कवचं पूर्वमंते स्तोत्रं पुनः स्मृतः ॥ षड्विंशद्वारमाव
र्त्ये षड्विंशावर्त्तने चरेत् ॥ ११ ॥ अनेन क्रमयोगेन सर्वक
र्मणां नाशने ॥ तारायां कालिकायां च छिन्नायामेवम
व च ॥ १२ ॥ अनुक्रमेण सर्वेषु कुर्याद्दावर्त्तने बुधः ॥ मंत्र
मात्रे कार्यमेतत्सर्वदोषविनाशने ॥ १३ ॥ कवचं त्रयमे
वाणः कवचं चाद्वितीयकः ॥ कवचं चतुर्तीयस्पातः कव
चं च चतुर्थकः ॥ १४ ॥ कवचं पंचमे वा ... कवचं प्रथमे

१३२

८६

त्किता ॥ अनुलोमविलोमेन क्लितीयोयोगईरितः ॥ १५ ॥ स्तंभे
मम स्तंभे सर्वकर्मणां नाशनं ॥ मृत्युस्तंभे प्राणस्तंभे दिव्य
रत्नं कर्मणि ॥ १६ ॥ योगायं कथितः पुत्रकाम्यादौ मंत्रयो
गतः ॥ शतात्तरं जपेदादौ कवचं हृदयं तथा ॥ १७ ॥ कवचं
वेदवर्णं च कवचं चंद्रवर्णकं ॥ अनेन क्रमयोगेन यो
गः कर्मणां नाशनः ॥ १८ ॥ एकाक्षरं जपेदादौ कवचं प्रव
क्षतथा ॥ विद्याक्षरी ततो जाप्य कवचं तदनंतरं ॥ १९ ॥ षड्विंश
दक्षरी जाप्य कवचं तदनंतरं ॥ चत्वारिंशन्मनुवरं कव ८६

933

चं प्रथमे तथा ॥ २० ॥ कवचं च द्वितीयः स्यात्कवचं च तृती
यकं ॥ कवचं चतुर्थं स्यात्कवचं पंचमं तथा ॥ २१ ॥ कवचं ह
द्याचाथ कवचं शतवर्णकं ॥ कवचं चतुर्थं स्यात्त्रैलो
क्यरक्षणः ॥ २२ ॥ अनेन क्रमयोगेन त्रैलोक्यस्तंभनं क्ष
णात् ॥ इंद्रादिपरसंस्तंभं समुद्रस्तंभनेपि च ॥ २३ ॥ महा
विद्यास्तंभने च सप्तब्रह्मास्त्रस्तंभने ॥ महापशुपता
दीनां स्तंभने मृत्युमातने ॥ २४ ॥ महाब्रह्मास्त्रयोगो
हि गोपनीयः प्रयत्नतः ॥ इति षड्विद्यागमे [illegible] गा
यनतंत्रे ब्रह्म त्रिंशः पटलः ॥ ३३ ॥ श्रीः [illegible] ॥ अः

934

पीत[illegible]समासीनो पीतगंधानुलेपनो । पीतोपहाररश्मिकौ
नेत्रे पीतांबरो परं ॥ १ ॥ क्रौंचभेदन उवाच ॥ स्वामिन्सि
द्धगणाध्यक्ष सर्वसमस्तागमपारग रहस्यं सूचितं पूर्वं किं न
मस्यं प्रकाशितं ॥ २ ॥ तच्छ्रुत्वा वदन्महादेवः वचो दिव्यं श्रावयित्वेव द
ईश्वर उवाच ॥ रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते श्रूयतां पुत्रक ॥ ३
श्रमात्यानां च दुष्टानां दुष्टकानां दुरात्मनां ॥ दुष्टग्रहादिज
तीनां सैन्यानामपि पुत्रक ॥ ४ ॥ क्रूरग्रहविनाशाय सर्व
८१ सौख्यायमेव च ॥ पराभिचारशांत्यर्थं रेत्तार्थं च विशेषतः ॥ ५